J. Rugienius
19235 Beaverland Str.
Detroit, Mic. 48219.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
LVII Birželis — June 2, 1972 Nr. 43
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ISTORIJOS SLINKTIS

NIXONO MASKVOS VIEŠNAGĖS ŠVIESOJE

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

JAV ir Sovietija gali laimėti daugiau susitardamos negu kariaudamos - konstatavome šioje vietoje praeitą savaitę. Ta pažiūra, atrodo, įgalino Nixono viešnagę Maskvoje, nepaisant paaštrėjusių kovų Vietname. Tą, ką ten dabar daro Nixonas, nedrįso daryti prezidentas Johnsonas, turėdamas kongreso pritarimą. Jonsoną sulaikė konfrontacijos baimė su Sovietų Sąjunga ir Kinija. Nixonas to nebijo, nes abu komunistiniai milžinai siekia siaurai tautinių, o ne tarptautinio komunizmo tikslų.

Faktinai tai buvo ir anksčiau, tačiau ne taip išryškintai. Kai prieš tryliką metų tuo laiku buvęs viceprezidentas Richardas M. Nixonas lankėsi pirmą kartą Maskvoje Stalino mumija gulėjo dar šalia Lenino. Jų abie jų pastangomis buvo pastatyta imperija, besitęsianti nuo Formozos sąsiaurio iki Vakarų Vokietijos. Du metus po to Chruščiovas pašalino Stalino mumiją, o Kinijos Čou Enlai demonstratyviai apleido 22-rą kompartijos kongresą. Šiandien visai aklai Maskva siekia tik dvi užsienio valstybės: Bulgarija ir Išorinė Mongolija. Tiesa, ir kitos vadinamo sovietų bloko valstybės neturi didelio pasirinkimo -- paskutinis žodis vistiek priklauso Kremliui, tačiau tos sąlygos saistomos, jos turi tam tikrą "žaidimo laisvę". Rytų Vokietija, bijodama taikingo įtraukimo į Vakarų Vokietiją, šiandien dar karingesnė už pačią Sovietų Sąjungą. Kiti satelitai -- Lenkija, Rumunija, Vengrija ir Čekoslovakija nori taikos ir glaudesnių ūkinių santykių su Vakarais. Jos jau čia galinčios to siekti kol komunistų partija yra valdžioje ir ji yra ištikima Maskvai. Žinia, skeptikai gali nusijuokti: kokia čia tau 'žaidimo laisvė'! Jie be abejo bus didele dalimi teisūs, tačiau laisvės davinio mažumas ar didumas nepaneigė istorijos slinkties krypties: komunistinis blokas silpnėja, bet ne stiprėja.

Likimo ironija nori, kad tos slinkties spartą apstabdyti Kremliaus valdovai nori gauti JAV talkos ir specialiai iš Richardo Nixono, pagarsėjusio antikomunisto. Toks kuriozas įmanomas dėl to, kad ne tik Maskva pavargo visame pasaulyje plėsdama komunizmą, bet ir JAV pavargo visur priešindamosis to plėtimo apraiškom. Abiem supervalstybėm reikalingos paliaubos.

Tos paliaubos, kurios kai kuriose srityse gali būti net apvainikuotos condominiumu, vargiai ar gali pakeisti pačią istorijos linkties kryptį. Vienos kongresas po Napoleono karų ilgesniam išgelbėjo Austrijos - Vengrijos imperiją nuo subyrėjimo, tačiau galų gale ji vistiek subyrėjo į atskiras tautines valstybes. Nėra jokių davinių manyti, kad Maskvos viršūnių konferencija pasieks ko nors kito. Europa gali būti stabilizuota artimiausiai ateičiai, tačiau ta stabilizacija negali panaikinti visų išcentrinių jėgų. Jos stiprės ir net bus mažiau varžomos, nes nebus laikomos pavojingomis. Viskas pasaulyje keičiasi, kas nesikeičia pasmerkta ... mirčiai.

Pats prezidentas Nixonas sekmadienį, kalbėdamas per televiziją Sovietijos piliečiams, paneigė, kad JAV ir Sovietija tarėsi primesti savo valią likusiam pasauliui, įsteigti condominiumą, apie kurį mes čia tiek daug kalbėjome. Bet ne paisant to autoritetingo paneigimo condominiumo idėja nėra galutinai palaidota, nes patiės gyvenimo faktai prie jo veda. Sovietai jau seniai sakėsi pripažįstą 'taikingos koegzistencijos' principą. Nixonas ragino tą principą praplėsti kooperacijos, bendravimo principu, kur tas įmanoma ir reikalinga, siekiant taikos išlaikymo. Ar tas neveda prie condominiumo?

Žinia, kelias į jį dar labai tolimas. Pasiekti susitarimai liečia palyginti smulkius dalykus. Net susitarimas dėl atominių ginklų apribojimo ar teisingiau jo užšaldymo šiandieninėje būklėje gražiau skamba negu atrodo jį kiek panagrinėjus. Abeji kraštai susitarė dėl jų skaičiaus, bet ne kokybės. Kitaip sakant, jie ir toliau konkuruos juos gerindami. Gal kada nors abu kraštai prieis prie tokios dvasinės būklės, kada ginklai iš tikro atrodys esą tiek reikalingi, kiek JAV - Kanados sienos apsaugojimui. Bet iki to kelias dar tolimesnis, jį sutrumpinti gali tik milžiniški pasikeitimai pačioje Sovietų Sąjungoje. Ar prezidento vizitas ir kalba prie to kiek prisidės, parodys tik ateitis. Kol kas per televiziją matėme tik tai, ką jau žinojome -- Sovietija yra policinė valstybė valdoma teroru. Bet tą patį reikia pasakyti ir apie komunistinę Kiniją ir daugumas kitų, ypač naujų valstybių.

Los Angeles LB jaunimo ansamblio šokėjai 1972 metų pavasarį.

JIE ŠOKS IV TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖJE

LOS ANGELES LB JAUNIMO ANSAMBLIS

ALFONSAS NAKAS

Jeigu nė vienas nesusirgs, jeigu nė vienam neatsitiks kokių nenumatytų kliūčių, taigi, jeigu viskas eis kaip patepta, į IV-ją Tautinių šokių šventę iš Los Angeles atvažiuos 66 jaunuoliai. Iš tikrųjų tai bus ne viena, o dvi grupės: 50 šokėjų priklausančių Lietuvių Bendruomenės Jaunimo ansambliui ir 16 Šv. Kazimiero Lituanistinių mokyklų tautinių šokių grupės narių. Ypatingo dėmesio, mano nuomone, yra vertas JB Jaunimo ansamblis, tad apie jį čia plačiau ir pakalbėsiu.

Jaunimo ansamblį Los Angeles 1949 metais suorganizavo mokytoja Ona Razutienė. Šv. Kazimiero parapijos klebono kun. (dabar prelato) J. Kučingio įsteigtoje šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje tais metais O. Razutienė vaikučius įtraukė į tautinių šokių grupę. Vaikai mokyklą užbaigdavo, bet šokti nesiliaudavo. Šokėjų būrys augo skaičiumi ir kokybe. Vien tautiniais šokiais nebepasitenkinant, imta jaunimą mokyti ir dainų. Ne vien šokant, o ir dainuojant, buvo patenkinama didesni būriai ir iš rankesnės publikos.

Kai aštuoneriems metams nuo įsikūrimo praėjus 1957 m. ansamblis įstojo į Lietuvių Bendruomenę, tai prisiėmė ir LB Jaunimo ansamblio vardą. Nuo to laiko prasidėjo ansamblio žydėjimo laikotarpis, kuris tebesitęsia iki šių dienų. Imta rengti jaunimo šventes, kuriose turi progą pasirodyti visi ansamblio nariai. Kad darbas sklandžiau eitų, ansamblis buvo suskirstytas į tris grupes: vaikų (lituanistinių m-lų moksleivių), jaunių ir jaunimo.

Ona Razutienė, Los Angeles LB Jaunimo ansamblio vadovė.

Kaip ir visos aktyvios Amerikos lietuvių kultūrinės grupės, Los Angeles LB Jaunimo ansamblis dažnai scenose bei estradose pasirodo amerikiečių publikai. Kasmet dalyvauja Disneyland'e, Tarptautiniame Institute, Octoberfest, universitetų švenčių, televizijos ir eilėje kitų programų. Savųjų publikai šoka ir dainuoja Lietuvių dienos bei eilės įvairių minėjimų metu. Labai iškilmingai 1959 metais paminėjo savo gyvavimo dešimtmetį ir dar iškilmingiau 1969 metais -- dvidešimtmetį. Pirmu atveju programą atliko apie 80, o antruoju, apie 200 jaunuolių.

Kai visa eilė nemažų lietuviškų telkinių į anksčiau tesnes Tautinių šokių šventes Chicagon nesugebėjo savo grupių pasiųsti, teisindamiesi kelių šimtų mylių "dideliu" nuotoliu, Los Angeles savo Jaunimo ansamblį atsiuntė iš už 2000 mylių. L. A. Jaunimo ansamblio šokėjai dalyvavo II ir III Tautinių šokių šventėse Chicagoje ir, dar nuostabiau, Pasaulinės mugės Lietuvių dienoje New Yorke. Visais trimis atvejais tai buvo tolimiausia Šiaurės Amerikos kontinento grupė.

Kita proga reikėtų suminėti pavardėmis ne tik visus buvusius ir dabar esančius Jaunimo Ansamblio dalyvius, bet ir visus ansamblio talkininkus, mokytojus, tėvų komiteto narius. Šiuo kartu, laikraščio vietą ir kitų grupių aprašymams taupydami, teprisiminsime tik dabartinius ansamblio vadovus. Jos ir jie yra: Ona Razutienė -- ansamblio, kaip pradžioje minėjau, steigėja ir vadovė per visus 23-jus metus; Danguolė Razutytė -- tautinių, plastinių ir baleto šokių mokytoja; Irena Šepetytė -- padėjėja; Linas Baškauskas -- akordeonistas; Ona Barauskienė -- pianistė; Giedrė Gudauskienė -- muzikos ir dainų talkininkė; Antanas Polikaitis -- dainų talkininkas.

Danguolė Razutytė, Los Angeles LB Jaunimo ansamblio šokių mokytoja.

Dvidešimt trečius gyvybės, džiaugsmo ir darbo metus baigiančio Los Angeles LB Jaunimo ansamblio šokėjai, kaip matome nuotraukoje, yra labai jauni, linksmi, žvalūs. Jie ruošiasi IV-jai Tautinių šokių šventei. Juos regėsime liepos 2 d. Chicagos Tarptautiniame Amfiteatre, kartu su dviem tūkstančiais kitų šokančių jaunuolių iš JAV, Kanados, Pietų Amerikos ir Europos.

GEDULO, BADO IR MALDOS DIENOS REIKALU

Pasaulyje pasklidus žiniai apie naujus neramumus okupuotoje Lietuvoje (Romo Kalantos mirtis, studentų demonstracijos Kaune), JAV LB centro valdyba paskelbė šių metų birželio mėn. 15 dieną gedulo, bado ir maldos diena. Apie tai jau buvo pranešta visoms spaudos agentūroms (AP, UPI, National Catholic Press Service, Religious News Agency), televizijos ir radio stotims, atskiriems žurnalistams. Žinia pasklido daugelyje TV ir radijo programų, plačiai garsinta amerikiečių laikraščiuose.

JAV LB centro valdyba visus šio krašto lietuvius prašo:

1. Šią dieną solidariai 24 valandas badauti visai nevalgant, pasitenkinant vien vandeniu (vaikams ir jaunuoliams iki 18 metų, ligonims ir seneliams šis prašymas netaikomas);

2. apie tai informuoti visas vietines TV, radio stotis ir laikraščius;

3. kreiptis į vyskupus, prašant šią dieną skelbti maldos diena už Lietuvą visose bažnyčiose; prašyti valstijų gubernatorius ir miestų burmistrus specialių deklaracijų;

4. ieškoti būdų šią dieną atskirose vietovėse geriausiai tinkamomis priemonėmis sudramatizuoti.

JAV LB centro valdyba šia linkme daro tolimesnius žygius ir apie juos bei jų pasekmes visuomenę informuos. Iškilus naujiems reikalams, vėl kreipsis į visuomenę, prašydama taikos.

Raudonas kilimas pridengė kraują...

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

JONAS GRUŽAUSKAS SU KREPŠININKAIS Į AMERIKĄ

Dar, rodos, taip neseniai mūsų vyresnieji lietuviai, begyvendami Vokietijos pabėgėlių stovyklose, su džiaugsmu stebėjo ir džiaugėsi Scheinfeldo "Kovo" krepšininkų puikiu žaidimu, jų gražiais laimėjimais prieš paskiras lietuvių, amerikiečių karių ir, ypatingai gerąsias latvių komandas. Vytauto Grybausko, Jono Gružausko, Stasio Ginčausko, Aleksо Lauraičio, Algio Biručio, Algio Jokūbaičio ir Tautvydo Gailiaus vardai buvo labai gerai žinomi ne tik mūsų, bet ir kitų tautybių sporto mėgėjams, nes jie savo žaidime parodė tą puikų krepšinio technikos išvystymą, greitį, kas leido atsiekti tuos pelnytus laimėjimus, ypatingai prieš didžiuosius ir, tuo laiku, "nenugalimus" latvius.

Emigracijos banga išsklaidė ne tik sportininkus, bet ir visus pabėgėlius po visus pasaulio kontinentus. Mūsų senieji sporto veteranai, pradžioje dar aktyviai dalyvaudavo sportiniame gyvenime, vėliau, iš aktyvaus žaidimo perėjo į žiūrovų, geresniu atveju trenerių, vietas, kai daugelis ir iš viso užmiršo buvę sportininkais ir dingo pilkame gyvenimo kelyje.

Amerikiečių lietuvių krepšinio rinktinės išvykoje 1964-siais metais, Australijoje su šiais puikiais lietuviais krepšininkais mes ir vėl pamatėme mūsų veteraną krepšininką Vytautą Grybauską, vadovavusį ir buvusį šios mūsų garsiosios komandos trenerį. Jo vadovaujami vyrai savo gražiomis pergalėmis ir puikiu žaidimu išjudino ir vėl mūsų, jau tik prisiminimais begyvenančius buvusius sporto veteranus, daugelį iš jų ir vėl įtraukiant į aktyvų lietuvišką darbą. Šios išvykos metu, susitiko ir du buvę geri draugai, didieji "Kovo" žaidėjai - Grybas su Gružu. Vienas greitasis puolėjas, kitas, tuo laiku skaitomas, buvęs geriausias centras. Daug gražių prisiminimų, daug kalbų ir kt., tačiau tada, prieš aštuonerius metus nebuvo pagalvota, kad štai, revanšui draugas atsiveš ir savuosius krepšininkus iš Australijos į Ameriką.

Australijos lietuvių sportininkų svajonė virto tikrove ir birželio mėnesio pabaigoje, kartu su Australijos Jaunimo Kongreso atstovų grupe, pirmą kartą skrenda ir Australijos lietuvių krepšinio rinktinė, kurios treneris yra mūsų veteranas Jonas Gružauskas. Susitiks ir vėl mūsų draugai veteranai krepšininkai, išbandys gal ir savo jėgas, su savomis krepšinio komandomis jau Amerikoje, toje didžiojoje krepšinio tėvynėje. Kokios gi yra galimybės mūsų krepšininkams Amerikoje? Tai klausimas, kurį daugelis ir čia pas mus Australijoje klausia, sakydami ar iš viso yra verta išmesti tiek daug dolerių? Aš manau, kad tikrai verta ir labai verta, užmegsti tuos draugiškus sportinius ryšius, kurie ateityje turės būti dar tampresni, įtraukiant ir kitas sporto šakas. Jeigu Australijos lietuviai ir mažai tikisi atsiekti laimėjimų, tai aš esu tikras, kad su jais ir nebus žaidžiama kaip katės su pele. J. Gružausko vadovaujami, dirba ir treniruojasi jie labai intensyviai Visa komandos jėga yra geras susižaidimas ir nepaprastas žaidimo greitis, kas tik ir galės būti komandos atspirtis prieš aukštuosius Amerikos lietuvius.

Komandą sudaro: A. Reivytis (Adelaidė), M. Mikalauskas ir A. Andriejūnas (Sydnėjus), G. Brazdžionis, V. Brazdžionis, J. Obeliūnas, P. Obeliūnas, S. Karpuška (Geelongas), A. Milvydas ir V. Mačiulaitis (Melbournas). Su šia krepšinio rinktine, be trenerio J. Gružausko, į Ameriką skrenda ir Australijos Lietuvių fizinio Auklėjimo ir Sporto valdybos pirmininkas Jonas Tamošiūnas iš Melbourno, kuris, ne aikštėje, bet su jaunimo ir sportiniais Amerikos lietuvių vadovais bandys užmegsti artimesnius ryšius. Geriausios sekmės mūsų pirmiesiems sportiniams reprezentantams Amerikoje.

***

Gegužės 18 dieną Sydnėjaus puikioje Woollahra Gallery atidarė šiais metais savo pirmąją parodą iškilusis mūsų dailininkas Leonas Urbonas. Jis yra vienas iš mūsų kūrybingiausių lietuvių dailininkų Australijoje, pragyvenantis vien tik iš savo meninio darbo, kas Australijoje, kaip ir kituose pasaulio kraštuose, yra gana reta. Gimęs Lietuvoje ir studijavęs Stuttgart Meno Akademijoje pas garsųjį Willi Baumeister, Leonas Urbonas jau yra labai gerai žinomas ne tik pačioje Australijoje, bet ir už jos sienų. Jo darbai puošia Australijos tautinę galeriją, sostinėje Canberroje, kai daugelis privačių galerijų Australijoje, N.Zelandijoje, Belgijoj, Vokietijoj, Amerikoj, Kanadoj ir Lietuvoj turi įsigiję jo darbų. Be įvairių mažesnių laimėjimų, o didžiausias atsiekimas yra auksinis medalis ir pirma 1500 dolerių premija "Australian Fashion Fabric Design Award". Be meninio darbo L. Urbonas yra ir filosofuojantis dailininkas, bendradarbiaudamas, daugiausiai gyvenimo ir filosofiniais klausimais, mūsų spaudoje ir duodamas savo įdomių paskaitų, ne tik lietuvių, bet ir svetimtaučių tarpe ir, būdamas Amerikoje, jis skaitė keletą paskaitų universitetuose ir jam buvo pasiūlyta Clevelando John Carroll Universitete darbas, kaip "artist in residence".

Dabartinėje savo parodoje L. Urbono darbai kaip ir daugumoje anksčiau, atsispindi savo puikiu spalvų deriniu, naujų abstraktinių motyvų suradimu, į ką, savo gražiomis recenzijomis, atsiliepė didžiųjų Sydnėjaus dienraščių meno kritikai.

***

Pagaliau Sydnėjaus licenzijuoto klubo statyba Bankstone prasidėjo. Jau yra pasirašyti kontraktai su statybos kontraktoriumi ir šis darbas turi būti atliktas iki gruodžio mėnesio, taip kad Lietuvių Dienų metu Sydnėjuje, jau turėsime ir savąjį klubą. Yra gauta paskola iš banko 80.000 dol., už buvusius Lidcombe namus gauta 49.000 dol. ir savoje kasoje turima 10.000 dol. Bandoma iš narių dar gauti apie 40.000 dol., kas bus reikalinga visiems baldams, pokerio mašinoms, oro vėsinimui ir kt. Pastatas bus dviejų aukštų, kai ateityje yra numatoma statyti kieme atskira didžiulė pobūviams salė, kuri bus pritaikinta ir jaunimo bei sporto reikalams.

***

Melbourne tapo išrinkta nauja šio skyriaus lietuvių studentų valdyba, į kurią įeina: Linas Žalkauskas -- pirm., Artis Gružauskas -- iždininkas, Venta Žemkalnytė -- sekretorė ir fuksų vadovė.

***

Balandžio 13 dieną Sydnėjaus ligoninėje mirė ilgametis sostinės Canberros lietuvių kolonijos gyventojas Leonas Čepas. Gimęs Kėdainių apskrityje 1910 metais ir baigęs Kėdainių gimnaziją, jis baigė Karo Mokyklą atsargos leitenanto laipsniu ir vėliau tarvo policijoje, eidamas nuovados viršininko pareigas. Gyvendamas Canberroje, jis buvo aktyvus bendruomenės narys, uolus lietuviškos spaudos skaitytojas. Asmeninės šeimos neturėjo damas, jis turėjo seserį Lietuvoje ir brolį Amerikoje. Jo noru palaidotas Canberroje, kur gausus būrys lietuvių paskutinį kartą su juo atsisveikino.

***

Viktorijos Valstijos Teisingumo Departamentas paskyrė geelongiškį Jurgį Deckį "Commissioner for taking Affidavits and Declarations" pareigoms Geelonge.

***

Australijos jaunimas kuria šeimas. Tikrai puiku. Štai Melbourne apsivedė Vytautas Straukas su Rūta Žiogaite, Stasys Oželis su Regina Bunevičiūte, Gabrielius Žemkalnis su Snieguole Dagyte; Geelonge -- sydnėjiškis Algis Sankauskas su Monika Mačiulyte; Sydnėjuje Algis Laurinaitis su Elyte Sinkleraite ir už australų ištekėjo Dalia Meiliūnaitė ir Regina Sapankaitė.

***

Gražioje Pacifiko vandenyno Fiji saloje jau kuris laikas gyvena ir dirba su savo žmona, kanadietis iš Montrealio, architektas P.V. Zubas. Jis yra numatęs dar vienus metus čia pagyventi ir paskui grįžti atgal į Kanadą. Tarnybos reikalais jam tenka nemažai keliauti ir savo paskutines atostogas jis praleido N. Zelandijoje ir Australijoje, kur, būdamas Sydnėjuje, dalyvavo šio miesto Lietuvių Inžinierių Draugijos suruoštame piknike, kartu su savo sydnėjiškiais kolegomis inžinieriais pabūvodamas ir pasidalindamas bendrais įspūdžiais.

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (22)

VOKIEČIŲ ŠNIPAS IEŠKO PAS ANGLUS PRIEGLAUDOS...

Kai tik rusai, norėdami pagauti vokiečių šnipus, apleido savo štabą Syroos gatvėje, Chapat ir Wollheim, kurie iš netoli sekė, tuoj nuskubėjo į Safi Alishah gatvę, kur kiti suokalbininkai laukė. Be Fergusono, Wollheimo, Chapat ir Merserio, dar buvo Misbah Ebtehai ir septyni jo vyrai imtininkai. Tarp jų tik vienas Ebtehai buvo ginkluotas revolveriu, kiti turėjo švininius vamzdžius ir nedidelius maišelius su smėliu. Ferguson norėjo, kad jie įlįstų į namą pro langą, nes taip visuose romanuose sakoma. Merser ir Ebtehai protestavo. Pagal juos, sveikas protas sako, kad reikia į namą įeiti pro duris.

Chapat paskambino prie durų, bet niekas neišėjo. Minutės bėgo ir reikėjo skubėti užbaigti operaciją, kol dar pora dešimčių rusų negrįžo iš Firooz gatvės. Pagaliau smarkūs smūgiai į duris davė rezultatą. Iš vidaus išgirdo balsą klausiant ko nori. Chapat persiškai garsiai pradėjo rėkti taip, kad ir persas nebūtų supratęs ką jis nori pasakyti.

Rusas atidarė duris. Chapat rėkė gestikuliuodamas rankomis ir rodydamas viena kryptimi. Sargybinis išėjo iš namo pasižiūrėti kas atsitiko. Jis niekad nesužinojo, nes iš užpakalio buvo pritrenktas. Kiti du rusai irgi išbėgo pasižiūrėti kas atsitiko, bet ir jie sulaukė panašaus likimo. Komando įsiveržė į pastatą. Ferguson buvo priešaky su atkištu revolveriu. Iš viso viduj buvo dar keturi rusai, kurie pamatę revolverį, greit iškėlė rankas.

Dešimt minučių užteko iškratyti pastatą. Išlaisvintojai turėjo bėdos tik su kaliniais, nepajėgdami juos įtikinti, kd jie laisvi. Veltui jiems liepė bėgti iš namo kol dar yra laiko. Merseris reikalavo visus kalinius išlaisvinti, kad rusai neįtartų, jog užpuolimas buvo padaytas tik dėl vienos Wandos. Galutinai kai kuriuos reikėjo jėga išstumti iš namo.

Wandą rado rūsy Mervyn Wollheim. Ji gulėjo be sąmonės ant čiužinio. Wollheim pašaukė Merserį ir bandė atgaivinti. Ji atidarė akis ir bandė kaž ką pasakyti, bet joks žodis neišėjo iš burnos. Merser ir Wollheim ją pakėlė ir išnešė. Prie durų vienas kalinys juos sustabdė. Jis girdėjo Merserį vokiškai kalbinant Wandą.

-- Ar jūs vokietis? -- paklausė jis Merserio.

Merseris savisaugiškai sustingo. Tai buvo ne momentas užmegsti pasikalbėjimui. Jis nežinojo kas tas žmogus ir nepagalvojo, kad tarp kalinių galėjo būti ir tikrų vokiečių.

-- Ir jūs? savo ruožtu paklausė jis su nepasitikėjimu.

-- Aš Sturmbannfuehrer Oberg, -- atsakė žmogus, sumušdamas kulnimis. -- Aš esu Irane tik savaitę ir man reikalinga slėtuvė. Ar galiu jumis pasitikėti?

Wollheim klausiančiai pasižiūrėjo į Merserį. Šveicaras tik sekundę sudvejojo.

-- Eikit su mumis, -- pasakė jis.

***

Kaž kaip nelogiška ir priešinga visoms špionažo taisyklėms, kad toks prityręs žmogus, kaip Oberg, pirmam kalbančiam vokiškai pasisakė savo tikrą pavardę ir laipsnį.

Bet Oberg neturėjo ką prarasti. Nuo to laiko kai buvo rusų suimtas, suprato, kad jo gyvenimas baigtas. Jis pamatė, kad jo viršininkai nesiėmė jokių atsargos priemonių siųsdami į Iraną. Jis nepažinojo krašto situacijos ir buvo paliktas likimui.

Rusai jį suėmė su visa iraniečio šeima, pas kuriuos jis slapstėsi. Jis galvojo, kad jį kas bus išdavęs, bet tai buvo tik sutapimas. Rusai visai nieko nežinojo apie jo atvykimą. Ir dabar, kai komando užpuolė rusų štabą ir išlaisvino visus kalinius, išgirdęs vieną komandos narį kalbant vokiškai, jis nesuabejojo prašytis prieglaudos. Žinoma, jis galėjo nesakyti kas esąs, bet kas daryti, jei komando visai nesidomėjo kaliniais, o išvarė tik į gatvę. Vienintelis būdas į savo atkreipti dėmesį, buvo pasisakyti kas tikrumoje esąs.

Merseris atsidūrė keblioje padėtyje. Be slapto radijo siųstuvo savo namuose ir merginos kurią išplėšė iš rusų nagų, štai pas save slepia vokiečių šnipą, tuo tarpu kai amerikiečių šnipas ir jo draugai bibliotekoje garsiai švenčia laimėjimą. Reikėjo laukti, kad Downward nepritars šiam žygiui, nes tas gali pakenkti sąjunginiųkų santykiams su rusais.

***

Prancūzas gydytojas, kurį Merseris gerai pažinojo, šeštą valandą ryto prikeltas apžiūrėjo Wandą ir liepė jai visą parą ilsėtis, pažadėdamas vėliau sugrįžti.

Obergą Merseris uždarė į vieną kambarį, pareikšdamas, kad šiuo momentu nenoris nieko diskutuoti ir jis turįs miegoti. Obergas buvo išvargęs ir, jausdamasis saugioje vietoje, nepriešta-ravo.

Vienuoliktą valandą ryto, Fergusonui su draugais išėjus, o kitiems dar miegant, jis paskambino Downwardui. Už pusvalandžio abu susitiko Firdusi kavinėje. Merseris papasakojo viską smulkmeniškai, prašydamas leidimo jam su Wanda grįžti į Šveicariją ir kokią laikyseną užimti Obergo atžvilgiu, jei tektų pasilikti Teherane, kaip paaiškinti Wollheimui ir jo draugams, kad pas save priglaudė vokiečių agentą? Ir Pourbaix? Ką su juo daryti. Tiesa, rusai rado autentiškus vokiškus dokumentus ir ginklus, bet rusų šnipai nėra kvaili ir gali suprasti, kad visa tai buvo gudriai surežisuota. Kas tada? Tokiu atveju reikia ir Pourbaix apsaugoti.

Anglų agentas atidžiai klausėsi nepertraukdamas Merserio ir galutinai pasakė:

-- Man atrodo, kad mūsų visų gyvenimas būtų mažiau komplikuotesnis be jūsų. Jau seniai aš nustojau bandyti jus suprasti. Pagalvokite, kokias komplikacijas sukėlėte nuo tos dienos kai pas save apgyvendinote Wandą Pollock? Gi kas liečia jūsų klausimus, taip kaip dabar yra, aš vienas negaliu nutarti. Susitikime šeštą valandą. Aš jums duosiu atsakymą.

***

Ferguson, kuris mėgo pokerį, belgui Pourbaix davė tokį paaiškinimą, kai šis turėjo eiti į pasimatymą su rusu.

-- Jūs neturite net prakeiktos septinukės poros savo rankose, bet jis negali to atspėti ir būti tikru. Jūs turite vaidinti, lyg rankoje turėtumėte bugnų tuzą. Tai vienintelis dalykas laimėti. Jūs negalite įsivaizduoti, kokias blogas kortas turite rankose. Jei jūs neparodysite, kad esate tikras savimi, jie supras, kad juos išdavėte. Jūs turite elgtis, lyg lauktumėte gero atlyginimo ir jei jie duos pinigų, reikalaukite daugiau, sakykit, kad to maža.

Ir paskui pridėjo:

-- Yra tik dvi galimybės. Arba jie jums duos Lenino ordiną, arba jus sušaudys.

Šį kartą stotyje belgo laukė du rusai. Štai ką Pourbaix pasakoja šiandien apie tą pasimatymą.

-- Aš tuoj supratau, kad vienas jų buvo ne rusas ir laikėsi skirtingai. Jis man kalbėjo draugišku tonu, be jokių manierų ir aš supratau, kad jis pavojingesnis, negu pirmasis.

Kad Fabian Martiensen buvo pavojingesnis už Vertinski, tai buvo aišku. Vertinski, kai grįžęs sužinojo apie savo štabo užpuolimą siuto iš pykčio, bet jam nekilo mintis įtarti Pourbaix. Jis galvojo, kad užpuolikai sekė štabą ir pasinaudojo užpulti, kai didžiuma sargybos išvyko. Jis buvo patenkintas tuo ką rado apleistame pastate. Pirmą kartą į jo rankas pateko autentiški vokiečių šnipų dokumentai.

Martiensen, priešingai galvojo, kad visas rekalas buvo surežisuotas apgauti, ir iš to reikėjo daryti išvadą, kad vokiečių šnipų tinklas yra pavojingesnis, negu buvo manyta. Tik jam nekilo mintis, kad užpuolėjai galėjo būti ne vokiečiai.

Bet Martiensen nebuvo pokerio lošėjas. Štai kodėl, kai Pourbaix paklausęs ar viskas gerai pasisekė, paprašė, ar ta proga jam negalės duoti 500 dolerių daugiau kaip buvo susitarta. Belgas atrodė gobšus pinigams ir tai atrodė panašu.

Ferguson ir jo draugai paruošė belgą visokiems klausimams. Jis sugebėjo atsakyti Martiensenui, kai šis paklausė iš kur jis gavo informacijas, kad vardas ir adresas informatoriaus galėtų būti patikrintas. Rusai nenustebo informatoriaus iraniečio dingimu, jis turėjo rimtą priežastį bijoti ... vokiečių. Tą patį rytą tas iranietis išvyko keliom savaitėm atostogų, Merserio pinigais...

Vertinski buvo patenkintas, kad jo kolega Martiensen jam pritarė ir neabejoja Pourbaix sąžiningumu. Bet tai nebeturėjo svarbos. Nes spalio pabaigoje Irane sovietų žvalgyba ėmėsi naujų operacijos planų. (Bus daugiau)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE
'AUDRONĖ'
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pesčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarojimui nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR $13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS $13.00, PUSEI METŲ $7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRĄŽINAMI TIK AUTORIAMS PRAŠANT • PAVARDĖ PASIRAŠYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ROMO KALANTOS PILENAI

Kas iš Lietuvių nesijaudino ir nesižavėjo Pilėnų tvirtovės istorija? Kurio lietuvio širdis nevirpėjo ir tebevirpa dėl Pilėnų pilies gynėjų didvyriškumo, pasirinkusių susinaikinimo liepsnas vieton sunkių nelaisvės grandinių?

Pilėnai žiba lietuvių tautos istorijoje kaip neblėstanti žvaigždė. Ta tema sukurtos poemos, muzikiniai kūriniai ir padavimai. Visos šios legendos variacijos -- eiliuotoje prūsų kronikoje, lenkų istorikų versijose, Vogto, Narbuto, Daukanto, Balinsko, Valančiaus ir kitų autorizuotuose pasakojimuose liudija istorijai, kad Senovės lietuvių tikėjimas gabija ir liepsna turėjo didžiulį jiems poveikį. Liepsna buvo, vydūniškai tariant, skaistėjimo vyksmo anga.

Pilėnų kunigaikštis Margeris pasirinko logišką ir tikėjimo pašventintą kelią, gerai suprantamą senovės lietuviui: pro liepsnas išsiveržti iš apsuptos, sunaikinimui skirtos pilies į kitą pilį, į Anapus pasaulyje žėruojančią pilį. Tad susinaikinimas liepsnose yra liepsninga dvasios pergalė prieš materialinę priešininko jėgą.

Senovės lietuviai nešiojo savo dvasioje rūpestingai saugomą, intymiai slepiamą gabijos žėrėjimą, kurį lengva, sukūriui siaučiant įpūsti ligi Pilėnų liepsnos.

Sunkios ir baisios yra mirtys liepsnose. Tokiomis mirtimis mirė krikščionys kankiniai Nerono soduose. Juos rišo prie kryžių, apipildavo smala ir padegdavo. Jie sudegė dėl idėjos. Jų kūnai suanglėjo, sutrupėjo, o idėja liko gyva tūkstanmečiams.

Ar nesunkiau žmogui pačiam parengti sau laužo degmenis, atrasti savo laužui laiką ir vietą ir pasiaukoti, idėjos vėliava būti?

Vasario šešioliktosios proga vis lietuviškojo jaunimo keliamas okupuotoje Lietuvoje trispalves, priešai nuplėšia ir sunaikina. Vis nutildo ir Lietuvos Himno giedojimą. Reikia vis kaž ko kito, tragiškesnio, veiksmingesnio ir iki abejingojo pasaulio ausų (o gal ir širdies?) įsismeigiančio pareiškimo.

Reikia dramatiško veiksmo prilygstančio riksmui, kurį išgirstų žmonija. Iš laisvame pasaulyje susikaupusių davinių matyti, kad vergijos pasaulyje, kurį valdo dvasinės nelaisvės religija, doktrinalinė religija, į šventumą perkeltos lenininės utopijos kunkuliuoja protestų laisvės vardan sukūriai.

Savo garsųjį romaną "Prisikėlimas" Levas Tolstojus pradeda nuostabiai simbolišku žolės įžėlimo tarp miesto aikštės akmenų vaizdavimu: ... kad ir kaip tramdė tie žmonės daigus tarp akmenų, kad ir kaip grandė bailius želmenis, kad ir kaip naikino prasikišusius stiebelius -- žolė veržėsi pro akmenų dangą...

Tai simboliškas laisvės daigų povaizdis.

Ir, štai, šį pavasarį toks simboliškas daigas! Ne tolstojiškas žolės daigas, bet senlietuviškas liepsnos daigas išsovė tamsiame lietuviškojo dvasinio konclagerio fone, lyg saulės protuberansas išsiveržė aukštyn ir sušvito pasaulyje. Vieno tik asmens Pilėnų liepsną pasaulis pastebėjo, pamatė, baisingai dėl to suvaitojo....

Ta vieno asmens Pilėnų liepsna atspindėjo didžiausiųjų pasaulio laikraščių pirmuose puslapiuose, suvirpėjo radijo bangose, numėlynavo, spalvomis nužaižaravo televizorių ekranuose, ugninėmis raidėmis spindėjo lietuviškojo laisvojo jaunimo demonstracijų plakatuose ir jaunimo akyse...

Tai Kauno jaunuolio ROMO KALANTOS Pilėnų liepsna!

Savo gyvybės kaina tapdamas laisvės šaukliu, sustodamas greta Pilėnų gynėjų, Romas Kalanta pavirto liepsnojančiu laisvės šauksmu ir pasaulis jo tragiškiausį šauksmą išgirdo.

Šitokios yra filosofinės, meditacinės ir moralinės aplinkybės sukūrusios Romo Kalantos įvykį unikinę retenybę netiktai lietuvių, bet ir pasaulio istorijoje.

Dėl mūsų pavergtame Krašte siaučiančių tamsiausios reakcijos jėgų, savaime suprantama, kad įvykio detalės sunkiai atrandamos. Dar daugiau -- įvykio detalės bei propozicijos iškraipomos, apdengiamos melais, tirštai aptepamos dvokiančios režiminės propagandos dažais. Bet teisybės, kaip ylos, maiše nepaslėpsi.

Įvykis yra didžiulės reikšmės ne tiktai dabarčiai, bet ir ateičiai. Todėl bolševikinė spauda Vilniuje ir Kaune, su bolševikinės mafijos drausme niekad neištarusi Simo Kudirkos vardo, pilna burna suriko apie Romo Kalantos auką.

Štai pirmas komunistinis spaudinys

Kauno TIESA

nešiojąs savo titule "tiesos" žodį, pradėj skelbti baltais melo siūlais susiūtą netiesą. Ji antrino vilniškė "Tiesa", "Komjaunimo Tiesa".

Smarkiaplunksniai bolševikinių amerikinių, lietuvių kalba leidinių talkininkai Vilniuje muša ilgiausias telegramas Bimbai ir Jokubkai, bejėgiai švebeldžiodami savo duondavių pavedimus.

Sumobilizuotos visos bolševikinių propagandinių ugniagesių komandos gesinti vieno asmens pilėniškas liepsnas.

Bet... laisvas užsienis mato daugiau, kaip kad bolševikiniai lietuviški goebelsai ir goebelsiukai numano. Sekite DIRVOS sekančius numerius apie ROMO KALANTOS PILĖNUS.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

• **Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-toji Tautinių šokių šventė** įvyks 1972 m. liepos mėn. 2 d., 2 val. p. p. Chicagos International Amphitheatre 42-ji ir South Halsted gatvė.

Bilietai jau platinami MARGINIUOSE. Bilietų kainos: 8, 7, 6, 5, 4 ir 3 dol. Ložės po 12, 10, 9, 8, 6 ir 4 vietas.

Paštu bilietus galima užsisakyti atsiunčiant čekį ar pašto perlaidą iš rašytą Lithuanian Folk Dance Festival vardu su sau adresuotu voku ir pašto ženklu sekančiu adresu: MARGINIAI, 2511 W. 69th Street, Chicago, Ill. 60629.

PAGARBA DIDVYRIUI ROMUI KALANTAI

Beveik tuo pačiu metu, kada Austrijos socialistinis jaunimas Salzburge demonstravo prieš prez. R. Nixono politiką Vietname, Kaune Lietuvos jaunimas pasisakė prieš komunistinę diktatūrą, kuri norima jėga įvesti ir visam Vietname. Būdinga, kad demonstrantų tarpe prieš Nixoną buvo ir Austrijos kanclerio Kreiskio sūnus. Tėvų išlepintas demokratinis jaunimas veržiasi į diktatūrą, o prislėgtas bolševikinės diktatūros jaunimas veržiasi į laisvę ir nepriklausomybę.

Vokiečių televizija trumpai pranešė, kad praeitą savaitę Kaune viešai susidegino 20 m. lietuvis Romas Kalanta. Šis heroiškas jaunuolio žygis susilaukė masinio užjautimo. Tuoj įvyko gausios jaunimo demonstracijos ir susirėmimas su policija. Šimtai lietuvių jaunimo policijos buvo suimta ir įmesta į kalėjimą. Reikia manyti, kad Kauno įvykiai yra susiję su prez. R. Nixono kelione į Maskvą. Lietuviškasis jaunimas priminė prez. R. Nixonui, kad lietuviai dėl laisvės nenuilstamai kovos bet kokiomis aplinkybėmis.

Jei vokiečių televizija labai atsargiai apie šį įvykį pranešė, tai laisvoji vokiečių spauda plačiau jį komentuoja. Šit populiarus ir įtakingas "Die Welt" dienraštis gegužės 23 d. apie šį įvykį taip rašo: "Jaunas lietuvis Romas Talanta (turi būti Kalanta. Red.) Kaune susidegino protestuodamas prieš jo krašto nelaisvę. Lietuva, Hitlerio pagalba 1940 m., o vėliau vėl po karo jėga buvo įjungta į Sovietų Sąjungą. Vietos laikraštis "Kauno tiesa" susideginimą paaiškina kaip "bepročio" ir "narkotiko" žygį. Kas Sovietų Rusijoje demonstruoja dėl politinės laisvės, tas iš karto paskelbiamas kaip "beprotis". Taip buvo "Literatūros ir meno" paskelbta 1970 m. apie tarptautinio garso kalbininką Joną Kazlauską. Šešios savaitės prieš jo mirtį NKVD jį suareštavo ir kaip "beprotį" vežė jį į beprotnamį netoli Maskvos. Jis išdrįso NKVD pareikšti, kad jo mokslinė kelionė į JAV buvo uždrausta. Kelias iš beprotnamio įkapines J. Kazlauskui buvo netolimas".

Toliau laikraštis nurodo Brazinskų, Simo Kudirkos įvykius ir daro išvadą, kad "sovietų Rusijoje nerusiškos tautos yra pavergtos". Man rodos, kad tai gal nėra žinoma kokiam Afrikos ar Azijos analfabetui, bet kiekvienam vokiečiui yra aišku, kad yra pavergta Lietuva, Latvija, Estija, Ukraina, Gruzija ir net Vokietijos 17 milijonų gyventojų.

"Sovietinis gyventojų surašymas 1970 m. paro dė, -- rašo "Die Welt", -- kad okupuotoje Lietuvoje per 25 m. rusams nepasisekė susilpninti lietuvių tautinės sąmonės. Tik 0,8% iš 2,8% milijono gyventojų pasisakė, kad rusų kalba yra gimtoji kalba. Šis skaičius rodo nepalaužiamą tautos pasipriešinimą". Laikraštis straipsnį baigia šia išvada: "Talantos laisvai pasirinktoji mirtis liudija, kad nerusiškose Sovietų Sąjungos respublikose vyksta politinis rūgimas".

Vincas Kudirka, pats būdamas herojinis mūsų tautos kovotojas dėl laisvės, "Lietuvos Himne", kurį draudė carai ir draudžia dabartiniai Lietuvos okupantai, pagrįstai dainavo apie Lietuvą, kaip didvyrių žemę. Romas Kalanta šį tautinį heroizmą savo krauju užantspaudavo. Jis pasauliui parodė, kad Laisvės idėja yra verta kraujo aukos, kad ji yra nepalyginama su dabartinių politikų pragmatizmu, jų nuolaidomis ilgiau palaikyti vergiją, kad jiems patiems būtų ramiau ir pelningiau gyventi.

Lenkiame galvas prieš didvyrio Romo Kalantos palaikus, kurie, be abejo, bus okupantų išniekinti, bet mūsų tautos istorijoje liks amžini ir šventi.

Alg. Tolvydis

GEDULO, BADO, MALDOS DIENA

Laivo denyje, apsuptas amerikiečių, pusgyvis Simas Kudirka prašė pasigailėjimo. Savo tragediją iš Atlanto perkėlęs teismo salėn, maldavo Lietuvai nepriklausomybės. Kaune, teatro sodelyje, spragant liepsnai, Romas Kalanta reikalavo politinės ir religinės laisvės. Tūkstančiai studentų plaukė gatvėmis, kartodami jo agonijos šauksmą.

Kas juos išgirdo?

Pasaulio ausys apkurto maldavimams, prašymams, prakeikimui. Pasaulio akys aptemo liepsnai, žaidžiančiai jauno žmogaus kūnu. Sąžinė mirė, užplaukė gėdos debesys.

Lietuvis gėda nesipuoš. Jame gyvi laisvės šauksmai, jame dega ugnis, neišblėstamai žėri Romo Kalantos pelenai, jį kankina Sibiro tremties mirtys.

Lietuvis gėda nesipuoš -- ji skirta galingiesiems paženklinti. Mes veržiamės pro šį žmogų niekinantį, pasaulį apsupusį rūką su skriauda širdyje. Mes skelbiamės: birželio penkioliktąją dieną kiekvienas sveikas ir subrendęs lietuvis skiria gedului, badui ir maldai.

Atmintyje ilgai išlieka pasaulį sukrėtusios nelaimės, bet žmogaus rankos tyčiomis atnešta skriauda niekados nepamirštama. Birželio mėnuo tesimbolizuoja paskutinių dešimtmečių, metų ir dienų lietuvių tautos tragedijas -- krašto okupaciją ir Sibiro trėmimus. Birželio mėnuo tesimbolizuoja šių kančių išaugintą ryžtą -- ir Kudirką, ir Kalantą, ir Kauno jaunimą, ir mūsų auką.

Birželio mėnesio penkioliktoji diena -- mūsų gedulo, bado, maldos ir naujų jėgų diena.

Pasaulį supa smurtas, bet lietuvis gėda nesipuoš.

JAV LB Centro valdyba

Šis bei tas

Kaip dažnai mes esame vien žodžiais labai gudrūs ir protingi, o prireikus tai įrodyti veiksmais -- pasirodome esą tuštokas kevalas. Nors visuotinai pripažinome enciklopediją anglų kalba būtinai išleistiną, bet nei prenumeratom gausiau neparėmėme, nei bendrieji fondai neatėjo į pagalbą. Mums visiems svarbus tautinis darbas trukdosi, leidėjo jėgos gaišinasi, ir visuomenei gėda, kad šiuo atveju taip ryškiai atsivėrė praraja tarp gražių žodžių ir -- nepaslankumo darbams.

• Čia dideles viltis dėjome į vidurinę ir jaunesniąją kartas: jiems anglų kalba lieţuvis lengviau verčiasi nei lietuviškai. O tajai gana gausiai mūsų moksluomenei, rodos, turi būti įdomu ir reikalinga pažinti savos tautos kultūros turtai, tikslios žinios apie tėvų kraštą? Ne tik sau pačiam, bet ir susiduriant su vietiniais bendrame darbe su savos srities mokslo atstovais -- argi neiškyla progų bei reikalo prasitarti ką nors lietuviškomis temomis? Gi neturint po ranka išsamaus ir moksliškai patikimo šaltinio, argi nepasijunti nejaukiai, kad esi ignorantas savo tautos dalykuose. Bet čia ir pasireiškė šių mūsiškių kartų lėkštoka kultūra, kad tuo vieninteliu objektyviai ir rimtai ruošiamu angliškų leidiniu permažai susidomėta. Kaip tai išaiškintų išdidaus žodžio menraštis Akiračiai, kuri regis siekia tartum atstovauti šiems mūsų visuomenės sluoksniams? Ir ką galvoja jaunimo atstovai, sėdį L B vadovų kėdėse? Ar jie daug veiklių žygių padarė EL jaunosios kartos tarpe išpopuliarinti? Ar jie susisiekė su čia mokslus išėjusia karta ir išsamiau sužinojo jos nuomonę dėl tos spausdinamos angliškos enciklopedijos? Ar rimčiau išaiškino jos vertę, ar paragino platesniu mastu užsisakinėti? Ir ar ties šiuo atveju jau suprato, kad netikslu mėtyti grumstus į vyresniuosius (kad atsilikę, kad siaurų pažiūrų ir atitolę nuo tikrovės, kad kultūra ir skoniai žemo lygio etc.), nes šie vis dėlto įgalino išleisti lietuviškos enciklopedijos net 36 tomus, jie sukūrė daug lituanistinių mokyklų, išlaiko gana gyvą ir įvairią spaudą, dar pastoviai ir gausiai šelpia pavergtus brolius tėvynėje bei Sibire. Todėl dar laukiame, gal išsijudins sąžinė ir tautinė savigarba ir toje stipriausio amžiaus bei geriausių uždarbių kartoje, kuri ligi šiol įprato, kad visus darbus už juos atidirbtų tie jų peikiami tėvai ir vyresnieji tautiečiai...

• Na, kas veža tą ir plaka. Bet mes, kurie giliau pažįstame tikrovę, nei jaunimas, kuris daugiau girtis ir didžiuotis moka -- mes dar nebijome ir daugiau aukų pakloti idealizmo ir tautos vardui. Ir šiuo atveju dar nesame pavargę, galime pasispausti -- ateities laisva Lietuva savo dėkingumu atlygins. Nė dienos nedelsę eikime ieškoti neišnaudotų galimybių angliškajai enciklopedijai leisdinti. Kiekvienas suraskime bent po vieną užsakymą.

I. Tėvai, giminės, kūmai, geri kaimynai -- užsakykime lietuviškam jaunuoliui EL kaip dovaną, kurios vertės jis dabar gal nesupras tinkamai, bet vėliau bus dėkingas.

II. Visos mūsų draugijos tuoj teužsisako bent po 2-5 egzempliorius, juk metų bėgyje būna progų ir reikalo tokį apie Lietuvą žinių šaltinį padovanoti svetimtaučiams, ir tuomet gailimės, kad neturime. Ir pačioms draugijoms pravartu turėti dokumentinį spaudinį, nes kilus kokiai abejonei ar ginčui -- gera pasitikrinti. O mūsų visų žinios apie Lietuvą dažnai nepilnos ir netikslios, tad savigarba reikalauja, kad bent draugijose būtų sutelkti tikresni šaltiniai apie savo tautos kultūrą ir kitus dalykus. Reikia savo žinojimą nuolatos pagaivinti, šviestis ir kultūrėti.

III. O jau LB apylinkės ir apygardos turėtų jausti būtiniausią pareigą EL užsisakyti po 5-10 egz., nes mezgant ryšius su vietinės valdžios ar kultūros atstovais prisieina įteikti ir tinkamą dovaną, kuri geriausiai patarnautų lietuvybei.

IV. Ir šiaip pajėgūs asmenys galėtų užsisakyti EL po keletą egz. nes tai gera investacija, kaip į dailės kūrinius ar kitas vertybes. Šis vienkartinis lietuviškos kultūros ir tautos gyvybės perlas -- pasauliui mūsų veido parodymas -- varguar greitai bus pakartotas. Gal būt, netrukus EL bus ieškoma ir brangiai apmokama kaip retenybė. Jei statomės puikius namus, perkame brangius paveikslus, įsigyjame nepigius pašto ženklų rinkinius ar kitokias įdomybes, tai pirmoji pareiga ir dėmesys turi būti ir šiai enciklopedijai. O gal ateis proga ir tėvynės mokslų įstaigoms padovanoti? -- kaip gailėsimės, kad laiku neįsigijome!

• Čia akivaizdi ir "kultūrinių ryšių su kraštu" veidmainystė: juk EL gal norėtume nevienas pasiųsti savo pažįstamiems ar mokslo židiniams tėvynėje, bet -- neįleidžia rusų valdžia. Įdomu, ar tie, kurie neseniai didoką kiekį knygų nugabeno į Vilnių -- ar nemėgino ir šią anglišką enciklopediją (I tomą) mūsų sostinėn viešai nuvežti ir universiteto bibliotekai įteikti? Juk lietuviai studentai tikrai tokia dovana džiaugtųsi (jei tik gautų ją skaityti)....

Darbingas LB Chicagos apygardos suvažiavimas

Antanas Juodvalkis (3)

NAUJOS VALDYBOS RINKIMAI

Nominacijų komisijos pateiktą sąrašą papildė ciceriškiai atstovai savais kandidatais. Tam tikslui net paprašė pertraukos, nors nominacijų komisija keliais atvejais prašė jiems pranešti turimus kandidatus. Nutarta rinkti valdybą iš 7 asmenų. Buvo pasiūlyta 13 kandidatų.

Balsuojant slaptu balsavimu, pagal daugumą balsų, į valdybą išrinkti: A. Kareiva, J. Žadeikis, F. Valinskas, P. Abromaitis, Z. Žiupsnys, R. Kronas ir V. Zalatorius (Zalatorius su Jakaičiu gavo po lygiai balsų ir perbalsavus pirmą kartą, daugiau balsų gavo Jakaitis, bet ciceriškiai ir vėl pareiškė nepasitikėjimą mandatų - balsų skaičiavimo komisijai ir pareikalavo perbalsuoti. Antru balsavimu buvo išrinktas ciceriškis Zalatorius). Kandidatais liko M. Jakaitis, G. Galva, D. Dundzilienė, K. Laukaitis, K. Radvila ir E. Nutautienė.

Į kontrolės komisiją išrinkti: A. Būga, K. Dočkus ir V. Šilas. Kandidatas J. Švedas.

Balsavo 85 suvažiavimo dalyviai.

APYLINKIŲ ATSTOVŲ PRANEŠIMAI

Pirmininkauja G. Galva. Pranešimus padarė 10 apylinkių iš 18 veikiančių ar vegetuojančių. Pranešimai buvo gana įvairūs. Vienos apylinkės pilnai atskleidė dirbamą darbą ir visus rūpesčius, kitos davė tik ateities planus, bet neparodė nuveikto darbo, trečios tik pasigyrė esančiais iškiliais savo apylinkės nariais ir daugiau nieko.

Reikia atskirai pažymėti Springfieldo apylinkė. Čia apylinkė buvo mirusi, bet pradeda atgyti. Svarbiausią jų problemą dabar sudaro savos parapijos rūpestis. Buvęs lietuvis klebonas paseno ir išėjo į pensiją. Vietos vyskupas parapiją uždarė. Jie parašė skundus vietos vyskupui, kardinolui ir popiežiaus nuncijui Washingtone. Prašo suvažiavimo pritarimo naujiems memorandumams, kuriuos čia pat ir perskaitė, o suvažiavimas vieningai pritarė. Priimtus nutarimus pavesta naujai valdybai su atitinkamais paaiškinimais persiųsti adresatams. Atstovas A. Paulionis visą reikalą perdavė, kaip visų lietuvių šauksmą prieš airišių vykdomą genocidą.

KLAUSIMAI IR SUMANYMAI

A. Gulbinskas iškėlė paminklo statymo klausimą kun. B. Sugintui. Komitetas buvo sudarytas kun. Suginto laidotuvėmis rūpintis ir, jeigu būtų pritarimas, tai tas pats komitetas rūpintųsi ir paminklo statyba. Iškilo ir kun. Suginto testamentų klausimas. Girdėti, kad yra du testamentai, ar tiesa? Paaiškinta, kad taip -- yra du testamentai, bet abu tušti.

Dėl šv. Kazimiero kapinių ir aplamai lietuvių kalbos vartojimo bažnyčiose, buvo gyvai reaguota ir išsikalbėta. Visų bendra nuomonė yra, kad tikėjimo ir lietuviškų parapijų administravimo reikalai būtų išjungti iš vietinių vyskupijų ir pavesti lietuvių vyskupų jurisdikcijai. Dabartinėje padėtyje lietuvių reikalai yra nustumiami ir nebojami.

Suvažiavimas užtrukęs geras 5 valandas, su trumpute pertraukėle, buvo uždarytas.

IŠVADOS

Suvažiavimas įvykdytas labai netinkamu laiku. Kaip tik tą sekmadienį buvo Motinos diena ir visi norėjo tą dieną praleisti savose šeimose. Tą reikalą kėlė net keliais atvejais suvažiavimo dalyviai. Ateityje suvažiavimai turėtų būti šaukiami prieš Velykas, gavėnios metu, kada mažiau yra parengimų ir žmonės yra laisvesni.

Išklausius apylinkių pranešimus, gavosi liūdnokas vaizdas. Nors dauguma apylinkių juda ir kapstosi savuose rūpesčiuose, bet pasigedo jų didesnio dėmesio bendriesiems reikalams. Nė viena apylinkė nepaminėjo ką yra padariusios lietuviams gyvybiniais klausimais: enciklopedijos LITUANICA platinimas, Lietuvių Fondo ugdymas, spaudos - knygų, laikraščių, žurnalų - platinimas ir propagavimas. Ne visos apylinkės kreipė tinkamą dėmesį į Jaunimo Kongreso pasiruošimą ir tautinių šokių šventės reikalus (bent to nesimatė iš pranešimų). Geriau veikia to limesnės apylinkės negu chicagiškės (išimtis Brighton parkas).

Aplamai, apygardos valdyba per pastaruosius metus buvo gyvastinga ir judri (nors pirm. J. Jasaičio pranešimu, net 4 valdybos nariai dėl ligų, ilgesnį laiką negalėjo eiti savo pareigų). Visur dalyvavo, organizavo ar talkininkavo. Turint galvoje ribotus fizinius galimumus (laiko klausimas, nes visi dirba tik laisvalaikiu, nemokamai), atliktieji darbai verti pagyrimo ir padėkos.

Nesinorėtų praleisti ir džiugų faktą, kad į naują valdybą atsirado pakankamas skaičius entuziastų ir panoro įsijungti į daug laiko ir nervų kainuojantį visuomeninį darbą.

Sekmės naujai valdybai!

Omahos lietuvių tautinių šokių grupė "Aušra" surengė šokių ir dainų festivalį amerikiečių ir lietuvių publikai, kuris gražiai pavyko.

OMAHOS LIETUVIŲ ŽINIOS

AUŠRA RUOŠIASI ŠOKIŲ ŠVENTEI

Omahos skaučių Neries tuntas, gegužės 14 d. gražiai pagerbė motinas, suruošdamos motinos dienos minėjimą.

Tuntininkė Roma Micutaitė atidarė minėjimą ir jautriai, meniška balso intonacija, paskaitė neilgą paskaitėlę, paskleisdama daug gražių minčių apie lietuvę motiną. Minties susikaupime buvo pagerbtos ir mirusios motinos.

Po oficialiosios dalies, mamytės ir kt. svečiai grožėjosi mažučių pašoktais taut. šokiais ir sudainuotom dainelėm. Maloniai skambėjo mažųjų balseliai atliekant daineles. Vaiva Šarkutė ir Kristina Prišmantaitė atliko po vieną dalykėlį piano solo. Visa mažųjų grupė, pasiskirstydami atskirais punkteliais paskaitė Meškiuką Rudnosiuką, tuo pačiu turėdami konkursą lietuviško skaitymo. Svečiams buvo staigmena ir malonumas stebėti jų programėlę. Šią išskirtiną programą paruošė pasišventusi paukštyčių draugininkė Marta Šarkienė. Ji prieš keletą mėnesių surinko visus mažuosius, pradedant 5-kiais metukais ir su didele kantrybe ir pasiaukojimu dirbo keletą mėnesių, kol mažieji buvo pakankamai pajėgūs išeiti scenon. Jai mielai talkininkavo Dalia Valadkaitytė.

Omahos lietuvių tautin. šokių grupė Aušra intensyviai ruošdamosi šokių šventei, jau keletą kartų buvo pasirodžiusi Omahos lietuvių parengimuose. Kartu su choru Rambynu, buvo iškviesti ir už Nebraskos ribų į Colorado Denverį, kur gražiai pasirodė liet. ir amerikiečių publikai, susilaukdami daug komplimentų. Taip pat, atlikti programos buvo pakviesti į Nebraskos senatorių pagerbimo pietus. Svečiai buvo sužavėti tautin. rūbais ir gražiais šokiais.

Gegužės 7 d. sutelkimui lėšų dalyvauti šokių šventėj, Aušra, padedant tėvų rėmėjų komitetui, prisidedant ir chorui Rambynui, surengė šokių ir dainų festivalį amerikiečių ir lietuv. publikai. Pasirodymas praėjo su gražia reklama lietuv. tautinių šokių ir dainos.

Aušros grupės vadovės ir mokytojos yra Gražina Raškevičienė ir Laima Antanėlienė.

(jp)

Hydraulic Pipe Fitters
MACHINE TOOL ELECTRICIANS
Overtime. 58 hour week, days or afternoon shifts, all fringe benefits.
Bra-Con Industries, Inc.
12001 Globe Rd.
Livonia, Michigan
(40-43)

NURSES, HOUSEKEEPING AIDES; R. N. or L. P. N., NURSES AIDES,
Fulfilling and gratifying working conditions, fringe benefits.
SS. MARY & JOSEPH HOME FOR AGED
Warrensville, Ohio
464-1222
(39-43)

WANTED AT ONCE
TOOL AND DIEMAKERS
JOURNEYMAN
For small sheet metal stamping plant with small to medium size dies. Progressive die experience desired.
SHARON MANUFARTURING CO.
7325 DOUGLAS RD.
LAMBERTVILLE, MICH.
An Equal Opportunity Employer
(37-43)

(11) JUOZAS ŠVAISTAS

O MES VIS TOLSTAM

-- Ne bus, bet yra jau! Mes augome ir stiprėjome laisvajame, nepriklausomame savo krašte. Laisvė ir nepriklausomybė įsisiurbė į mūsų kraują ir smegenis. Mes nebegalime pakelti gyvenimo svetur! Tokie jau esame. Mums įgimta tik savo žemėj gyventi ir kovoti dėl jos laisvės!

-- Tu kalbi, o man prisimena viena sentencija iš kadaise skaitytos knygos: "Žmogų prievarta atskirti nuo savo tėvynės, reiškia žudyti jį dvasioje".

-- Visai teisingai! Metai, kiti be savo tėvynės, tačiau visą amžių -- aš nesuprantu?....

-- Atleisk man...

-- Kodėl atleisk?

-- Tu sakaisi nemėgstąs patoso, o mano sieloj ypatingai jautrus veržimasis.

-- Tuščio patoso -- taip, bet atviras nuoširdumas -- visai kas kita.

-- Gal ir tu atsimeni tą Maironio eilėraštį? Netilpsta jis manyje. Veržiasi iš pat širdies gilumos...

-- Tad pradėk!

Graži tu, mano brangi tėvyne,
Salis, kur miega kapuos didvyriai.
Graži tu savo dangaus mėlyne!
Brangi: tiek vargo, kančių patyrei...

Lėtai, įprasmindamas skandavo Liudas. Tikrai iš gilumos širdies sklido ne vien tik žodžiai, bet ištisa jautriausios ekspresijos gama. Kostas pastebėjo:

-- Tu vis dėlto labai sentimentalus, Liudai.

-- Ne, ne visada. Kartais. Ypač šiuo metu kaž kodėl užeina lyg savotiškas graudumas, lyg viso to prarasto skaudus ilgesys. Pirmiau ir aš, kaip ir tu dabar, žiauriai negailestingas būdavau bet kokiam saldžiaskysčiam varvesiui.

-- Žinai ką, Liudai? Aš darau išvadą.

-- Kokią?

-- Tavo jaunystė daug laimingesnė buvo. Tu baigei gimnaziją... Aišku, kad mylėjai ir mylimas buvai.

-- Mylėjau ir tebemyliu... Net nežinau, ar gyva ji siaubingame Sibire. Tai buvo angelas, o ne mergaitė. Siguté... artimiausioj kaiminystėj malūnininko duktė.

Kostas giliai atsiduso:

-- Man neteko tokio džiaugsmo... Šeštąją klasę bebaigiantį nusitvėrė kaip žvėrys ir nugrūdo į Offenburgo anglių kasyklas. Buvau sumanęs Velykoms paviešėti pas draugą. Labai kvietė. Nakčia triukšmas. Sulėkė žandarai. Krata. Ieškojo slaptosios pogrindžio spaudos.

-- Surado ką nors?

-- Ne, nieko. Bet draugą ir mane suėmė. Sako: "Vistiek judu esate kalti."

-- Kur dabar draugas?

-- Nežinau... Pakeliui pasimetėm...

Abu nutilo. Abu tartum apsiaubė nakties glūduma ir nykus pasimetimas bekraštėj jūroj. Atrodo jokio pasistūmėjimo, jokios permainos -- vis vietoj ir vietoj. Tik laivas supuoja ten ir atgal, tik monotoniškai šlama vanduo drūtgalyje, tik horizonte pamažu iškyla vis naujos ir naujos žvaigždės. Iš to daroma išvada, kad slenkama kažkur.

Po geros pertraukos tolimu aidu pasigirdo Liudas:

-- Taip, Kostai... Daug, daug reikėtų žodžių -- ir tokių naujų, ypatingų, -- kad pajėgtumėm tiksliai išreikšti, kiek teko mums patirti, iškentėti...

Kostas gana grubiai, paniūroms:

-- Jei nėra, tai ir nereikia! Verčiau nutylėti. Žvelkim į ateitį, o praeitis -- kas joje nėra svarbu -- teprasmenga sau! Nekenčiu, kaip tos barškančios pūslės katės pauodegyje. Katė laksto, siunta, o kas iš to? Ji nesugeba atsipalaiduoti, o mes juk žmonės -- visada galim tai padaryti.

-- Kažin? Aš labai abejoju... Praeitis mano požiūriu kažkas daugiau negu barškanti pūslė. Sakai, verčiau nutylėti? Knapsoti sau ir rūgti, kaip gira kubile.

-- Kaip sau nori. Tu kalbėk, aiškinkis, o aš klausysiuose. Bet aš, stačiai sakau tau, pavargau kalbėti ir rankioti tuos banališkus žodžius. Tu paklausei, aš pasisakiau kas esminga. Ir baigta!

-- Gerai, puiku... Bet šit užsirakštino man, kai tu kalbėjai apie jaunystę. Tartum pavydas pračiuožė?

Kostas nusišaipė:

-- Koks čia pavydas, jeigu tu turėjai daugiau džiaugsmo? Tavo dalykas. Aš mažiau -- mano dalykas. Kvit!

-- Man rodos, kad abu vienodai. Tave sugriebė svečiuose, o mane savo namų kieme.

-- Bet tu iš anksto numatei, kad taip bus. Galėjai pabėgti, slapstytis...

-- Taip, galėjau! -- kietai užakcentavo Liudas.

-- Ir kodėl?

-- Garbė ir principas neleido.

-- Čia man įdomiau...

-- Kai tėvus bolševikai vežė, nebuvau namie. Tuo būdu išlikau. Maždaug po savaitės atėjo vokiečiai. Aš grįžau namo ir, kaip teisėtas įpėdinis, ėmiau šeimininkauti. Mano nelaimei mūsų ūkis didelis ir gerai sutvarkytas. Patiko vokiečiams. Iš jų žemės ir ūkio tvarkymo komisijos (Landbewirtschaftungs Gesellschaft Ostland) gaunu įsakymą: savo ūkį perduoti kažkokiam volksdeutsch'iui Adolf Magler. Kaipo kompensacija pasiūlytas man Fabijono Voronovskio ūkis, kažkur Vendžiogaloj. Lipti vargšui lenkui ant sprando -- ne! Nesutikau!

-- Čia tai vyriškai! Patinka man.

-- Užtat kompensavo Pomeranijoj, 504-oje Darbo kuopoj.

-- Išeina, kad vokiečių vistiek nepamokei ir nė maž nesugraudenai jų?

-- Nieko dabar nebesugraudensi ir skundais bei aimanomis savo teisių neatgausi.

-- Taip, Liudai... Tėvynė, tėvai... Juk ir manieji išvežti. O mes vis tolstam, vis tolstam. Vis tebeplaukiam dar į naktį. O kur tie šviesieji mūsų uosto žiburiai?

Laivas prisiglaudė Orano uoste. Jau kitas Vidaržemio jūros krantas ir kitas kontinentas -- Afrika. Būsimuosius legionierius, maistui gyvulius ir kitą siuntą perkrovė į karinį traukinį. Tasai nubildėjo į Sidi-bel-Abbes, kur prasidėjo naujas dviejų draugų gyvenimo etapas.

LB Švietimo Taryba balandžio 20 d. pasirašė susitarimą su Illinois universitetu dėl lituanistinių studijų įvedimo. Iš kairės: LB Švietimo Tarybos pirm. J. Kavaliūnas, Šv. Tarybos reikalų vedėjas L. Raslavičius, Liberal Arts kolegijos dekanas prof. Dean Doner, LF Tarybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis, Draugo redaktorius kun. dr. J. Prunskis, LF Valdybos pirm. dr. J. Valaitis ir prof. R. L. Hess.
V. Noreikos nuotrauka

LIETUVIŲ KALBA YRA TARPTAUTINĖ KALBA

VASARIO 16 GIMNAZIJOS DIREKTORIUS V. NATKEVIČIUS ATSAKO Į DIRVOS BENDRADARBĖS E. ČEKIENĖS KLAUSIMUS

Laisvojo pasaulio lietuviai gali didžiuotis turėdami savo nuosavą lietuvišką gimnaziją, kuri yra maloniausio Vokietijos klimato srityje prie mokslu, kultūra ir gamtos grožiu pagarsėjusio miesto Heidelbergo ir ne toli nuo didelio pramonės centro Mannheimo. Ši gimnazija, kaip žinome, išlaikoma vienu trečdaliu lietuvių suaukotų lėšų, ar ji pateisina mūsų viltis?

-- Vasario 16 gimnazija yra tikras mūsų lietuviškos kultūros ir mokslo židinys Europoje. Kasmet išleidžiame abiturientų, kurie per visą gimnazijos lankymo laiką yra ne tik lietuviškoj dvasioj ir kalboj mokomi, bet ir auklėjami. Daugelis iš jų siekia aukštojo mokslo ir pasiekę karjerą vistiek išlieka lietuviais, nenutraukiančiais ryšių su savo tautiečiais ir nevengia visuomenės veiklos. Pav., chemijos dr. Raišys, dr. E. Vasiliauskas, dr. K. Šliažas, A Brinkis ir daug kitų čia Amerikoje. Vokietijoje dr. D. Linartas, med. daktarai R. Mariūnaitė, Jasevičiutė ir A. Liudžiavaitytė. Du broliai inž. Brinkiai, du kunigai -- Šulcas ir Damijonaitis, V. Bartusevičius dabar mūsų gimnazijos mokytojas, dr. G. Bauras, A. Hermanas ir daug kitų.

Nemažas skaičius mokinių baigę 4-6 klases išeina iš gimnazijos ruoštis įvairioms profesijoms ir jie išlieka lietuviais. Tokiu būdu Vasario 16 gimnazija atlieka didį ir reikšmingą tautinį darbą, o kartu teikia ir paramą neturtingiems tėvams išmokslinti savo vaikus. Čia jie ne vien mokomi, bet ir auklėjami, laisvalaikiu prižiūrimi užsiima sportu, dainomis, bendrabučiuose mokosi tvarkos palaikymo ir švaros.

-- Jūs minėjote, kad neturtingiesiems tėvams Vasario gimnazija palengvina sąlygas išmokslinti vaikus. Kokias lengvatas ji teikia?

-- Materialinės sąlygos yra prieinamos itin JAV lietuviams, nes visas mokinio išlaikymas mėnesiui kainuoja 32 dol. ir plius 10 dol. pradžioje tiems, kurie nepakankamai moka dar vokiškai už specialias pamokas. Atostogų metu gimnazistai turi progos pažinti kitus Europos kraštus keliaudami gana papigintomis kainomis. Negalintiems ar nenorintiems keliauti ar jaunesniems mokiniams atostogų metu surandamos lietuviškos šeimos, kur jie galėtų praleisti atostogas.

-- Kokia mokslo lygyje yra lietuvių kalba?

-- Dėstomoji kalba per 9 mokslo metus yra lietuvių greta vokiečių kalbos. Pirmose klasėse dažnai vaikai ateina silpnai mokėdami, bet per 2, 3 metus gerai išmoksta, pirmose klasėse būna po 7 pamokas į savaitę, o taip pat lietuviška aplinka. Be lietuvių kalbos mokoma Lietuvos istorija ir geografija.

JAV-se lituanistinių mokyklų mokiniai pertraukų metu savo tarpe graibstosi anglų kalbos žodžius, pav:

-- How did you like tautinius šokius?

-- Buvo labai nice.

-- Ar ateisi tomorrow šokti?

-- Aš don't know dabar.

-- Kaip Jūsų auklėtiniai savo draugystėje kalba?

-- Vokietijos lietuviukai, ypač pirmaisiais metais į gimnaziją atvykę bando kalbėti panašiai, maišydami lietuvių ir vokiečių kalbas, tačiau pas mus lietuvių kalba išeina į tarptautinę kalbą, nes dabar gimnazijoje mokosi lietuviukai ne vien iš Vokietijos, bet ir JAV ir iš kitokių kalbų kraštų ir jie savo tarpe tegali susikalbėti tik lietuviškai, todėl, kurie silpniau moka, patys stengiasi žodyną praturtinti, kad galėtų susikalbėti, o svetimo krašto brolis lietuvis labiau juos traukia sužinoti, kaip ten gyvenama, žaidžiama ir ko siekiama. Ir juo iš įvairesnių kraštų atvyksta mokinių, juo daugiau reikšmės mokinių tarpe įgauna lietuvių kalba.

Vasario 16 gimnazijoj yra 9 klasės. Mokiniai iš JAV ir Kanados į pirmą klasę priimami po 4 pradžios mokyklos skyrių. Stojant gimnazijon mokinio tėvai parašo prašymą ir prideda mokinio išeito mokslo pažymėjimą, gimimo metrikų nuorašą ir, jei turi, skiepų knygelę. Iš aukštesnių pradžios mokyklos skyrių ar high school priimami į atitinkamas klases. Užjūrio mokiniai anglų kalbos mokomi pagal Amerikos mokyklų reikalavimus ir programą. Baigę 9 klases, po abitūros egzaminų tokie mokiniai gauna brandos atestatą, kuris juos įgalina stoti į JAV ar Kanados universitetus peršokant junior college arba u-to du pirmuosius kursus.

-- Pernai buvo renkamos aukos gimnazijos bendrabučio statybai, kaip šis projektas įgyvendintas?

-- Mergaičių bendrabutis išore jau baigtas ir nuo rugsėjo pradžios mergaitės persikels gyventi. Bus 55 lovos. Berniukų bendrabutyje bus 70 lovų. Lietuviai tam tikslui turėjo suaukoti vieną trečdalį išlaidų sumos, t.y. 130.000 dol. Ir suaukojo. Kitus davė vokiečių valdžia.

-- Ar numatote atsiųsti atstovus į PLJKongresą š.m. liepos pradžioje?

-- Būtinai. Atvyks tautinių šokių grupė 20 asmenų, vadovaujama Eglės Pauliukonytės, anglų k. mokytojos. Dalis jų bus atstovais kongrese. Be to, atvyks ir daugiau mūsų buvusių auklėtinių.

-- Ką daugiau galėtumėt pasakyti JAV lietuviams?

-- Mano didžiausias pageidavimas, kad Amerikos lietuviai siųstų į Vasario 16 gimnaziją savo vaikus, o taip pat norėtume gauti ir naujų mokytojų. Šiuo metu yra 12 lietuvių ir du vokiečiai pilnu etatu, o dar 5 vokiečiai atvyksta tik po dvi dienas į savaitę.

Ta proga norėčiau pareikšti nuoširdžią padėką visų Vokietijos lietuvių vardu JAV ir Kanados lietuviams, kurių dėka šis lietuvybės židinys -- Vasario 16 gimnazija įsisteigė, iki šiol egzistuoja ir jos ateitis priklauso vėl nuo jūsų.

NURSE REGISTERED

Full or part time, 2:30 - 11 shift. Responsible, mature person sought for first class geriatric nursing home in Cleveland Hts.

ECF certified, excellent salary and fringe benefits. References required.

371-5500 9 a.m.-5 p.m.

THE MONTEFIORE HOME
3151 Mayfield Rd. (near Lee)
Cleveland, Ohio

(40-44)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA&EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

VYT. ALANTAS

AMŽINOJI UGNIS DAR NEUŽGESO

GYVOJO LAISVĖS ŽIBURIO NEŠĖJUI ROMUI KALANTAI

Iš istorijos pageltusių lapų atskamba žinios,
Kad prūsų karalius narsus Vaidevutis
Ir jo brolis išmintingasis krivis Prutenis,
Žengė ant laužo ir dingo Ugnies Amžinosios liepsnose,
Aukodami savo gyvybę dievams,
Idant jie globotų ir laimintų gimtąją šalį. --
Iš istorijos pageltusių lapų atskamba žinios,
Kad Margis - išdidusis Punios valdovas,
Apsuptas priešų savo pilyje,
Liepė laužą sukurti ir žengė ugnin
Su kovotojais savo ir žmona jauna
Ir Ugnies Amžinosios dūmų kamuoliais
Iškeliavo Tenai tardamas savo broliams lietuviams:
-- Aukojuos dievams nepakęsdamas pančių vergijos
Ir per amžius bylodamas iš Anapilio sodų,
Kad Laisvė kartais ir už mirtį brangesnė! --
Ir iš šios dienos mūsų istorijos lapų
Vėl skrenda ugninga žinia per pasaulį abejingą.
Kad tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt antraisiais metais
Kada alyvos žydėjo gegužės keturioliktąją dieną,
Dar vienas lietuvis - jaunuolis Romas Kalanta
Įstojo į protėvių pėdas - Prutenio, Vaidevučio ir Margio -
Ir savo gyvybe jauna pakurstė aukurą Ugnies Amžinosios,
Nes tik ugnimi jis galėjo sudegint varžtus vergijos,
Nes tik ugnimi jis galėjo atkreipti akį pasaulio
Į Nemuno Krašto žvangančius pančius,
Nes tik ugnimi jis galėjo pareikšti protestą baisų savo budeliams!
O jojo draugai dvi dienas grūmės su raudonu engėju
Ir šaukė pasauliui: Laisvės! Laisvės! Laisvės!
Ir tie jų šauksmai kartu su dūmais Romo Gyvo Žibinto
Plito per pasaulį garsiai skelbdami,
Kad Nemuno Kraštas dar dūsta po raudona žvaigžde!
Mes, jo broliai, kenčiam su tais Romo draugais,
Kurie kalėjiman pateko užsikrėtę jojo žygio didybe,
Ir mes siunčiam užuojautos žodį per okeaną jų artimiesiems,
Kurie stovinės prie durų kalėjimo
"Malonės" laukdami, kad jiems būtų leista paduoti
Duonos kąsnį uždarytiems už grotų.
Iš vakarykščios istorijos lapų tebesklinda žinia,
Kad lietuviai partizanai sprogdinos granatom
Užuot pasidavę nelaisvėn,
Kad Simas Kudirka, Brazinskai, Simokaičiai
Erškėčiuotais keliais ieškojo durų į Laisvę,
Bet iš po priespaudos piautuvo ir kūjo
Išsilaisvint jiems nepavyko.
Ir aidi griausmingai per visą pasaulį
Septyniolikos tūkstančių šauksmai:
-- Grąžinkit mums laisvę ir išleiskit mūs' Dievą iš savo kalėjimo!

Tai kas kad pasaulio galiūnai veidmainiškai šypsos
Ir spaudžia rankas vieni kitiems, -
Tai kas, kad jų ausys kurčios balsui silpnųjų,
Betgi neužmerkia akių teisingasis Likimas
Ir budeliai aukų nekaltų niekad nelieka nenubausti.
Žygis ugninis Romo Kalantos bus įrašytas aukso raidėm
Į ateinančių kartų mūsų istorijos lapą, -
Ir iš jos mes mokysim savo vaikus kaip mylėti Tėvynę.
Ir mes visi, ir jie visi regėsim per amžius
Tavo gyvybe uždegtą žibintą ant Nemuno kranto,
Ir Romo vardas taps auksine legenda,
Kaip Jūratės-Kastyčio legenda prie Baltijos kranto,
Ir Nemuno vilnys su meile per amžius kartos Tavo vardą,
Kaip Baltijos bangos kartoja Jūratės-Kastyčio vardus!

P. S.

Kol Amžinoji Ugnis dar prabyla -
Didysis Tėvynės meilės prasmuo -
Tol bus gyva tauta, tol pavyzdžiai didvyrių
Rodys mums kelią į Laisvę ir Garbę.

Detroitas, gegužės 24 d. 1972 m.

Nuotaikingos pabaigtuvės Rochesterio mokykloje

Į Rochesterio lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuves, gegužės 7 d., susirinko lietuvių parapijos salėn ne tik tėvai su savo jaunu atžalynu, bet ir gausus būrys svečių.

Mokyklos vedėjas Vytautas Žmuidzinas trumpai apibūdino programos eigą, kviesdamas visus pasižiūrėti ir paklausyti vaikučių vaidybos, muzikos ir kitko.

Pirmaisiais scenoj pasirodė pirmo ir antro skyriaus mokiniai, kurie puikiai suvaidino Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiukas". Žodžiu, mažieji vaidintojai žiūrovams padarė nuotaikingą įspūdį, tai ir katučių nuoširdžių susilaukė. Kostiumus ir vaidybą paruošė mokytoja Aldona Kiršteinienė.

TALENTAI

Dariui Kašinskui padeklamavus -- Motina, Sterlingio sekė atskirų talentų pasirodymas. Tomas Pierce pučiamuoju instrumentu (dūda) gražiai pagrojo tris dalykėlius: Meilės pasaka, Aš esu lietuvis ir Lietuvos himną. Aras Tamošiūnas pianinu paskambino indėnų šokį. Rasytė Krokytė meniškai pašoko šokį -- Grakšti šokėja. Ji uoliai mokosi šokimo meno ir daro pažangą. Smuiku pagrojo -- Mozart'o Minuetas Gailutė Tamošiūnaitė. Spėjama, kad jai smuikas bus artimiausias grojimui instrumentas. Galop nekantriai publikos laukiama pasirodė ir Vilija Dėdinaitė, kuri jau ne tik gerai moka pianinu skambinti, bet ir sugeba pati kurti. Ji paskambino 4 muzikos kūrinius, būtent: Bouree -- J.S. Bach, Musette -- Vilijos Dėdinaitės kūrinėlis, Dance Russe -- Alexandre Tausman ir Majos Minor (antra ir trečia dalis V. D-tės). Atrodo, kad iš jos išaugs puiki piano muzikė.

Jaunųjų talentų pasirodymas buvo įdomus ir patrauklus.

Paulius Klimas palinksmino dalyvius komiškais pasakojimais. Toliau vyresniųjų skyrių mokiniai: A. Žmuidzinaitė, R. Stankutė, Paulius Laukaitis ir Simas Žmuidzinas vaidino "Elenutės nuodėmė" -- Antano Vaičiulaičio. Suvaidino įspūdingai, kaip tikri artistai. Atrodo, kad Izabelė Žmuidzinienė, lietuviško meniško žodžio reiškėja, ruošdama šį veikalėlį įdėjo daug triūso ir darbo. Už tai vaidintojams ir ruošėjai visi šiltai paplojo.

CHORAS IR TAUTINIAI ŠOKIAI

Galop scenoje pasirodė gausus mokykos mokinių chorelis su skambių ir gražių dainelių pyne: Šeštadienio mokykla, Stasio Sližio, Snaigės sukas, Suktinėlis, Plaukia Nemunėlis -- A. Vanagaičio ir kt. Akompanavo Arūnas Lapinas, dirigavo V. Žmuidzinas. Kiekviena daina buvo sutikta vaizdžia, patriotine deklamacija. Deklamavo Lina Klimaitė, Tomas Pierce, Raimundas Kiršteinas, Laura Pierce ir S. Žmuidzinas.

Choras publiką sužavėjo. Todėl ilgai plojo ir teko pakartoti -- Plaukia Nemunėlis.

Baigiant, N. Draugelienės paruošti mokiniai pašoko kepurinę, suktinį, kalvelį ir šustą.

Mok. A. Kiršteinienė pranešė, kad nuo mokslo metų pradžios mokykloj buvo pradėtas mokinių skaitymo konkursas. Tačiau ne visuose skyriuose ištesėta. Vienok trys mokiniai pasiryžimą ištesėjo iki mokslo metų galo. Tai Raimundas Kiršteinas (III skr.) perskaitė 41 lietuvišką knygą, 3102 puslapius; Lina Klimaitė (II sk.) -- 22 liet knygas, 1119 puslapius ir I skyr. Darius Kiršteinas -- 28 liet. knyg., 884 puslapius.

Tėvų komiteto pirmininkas dr. J. Dėdinas trumpam žody pareiškė mokytojams nuoširdžią padėką už didelį triūsą ir ryžtingą darbą. Čia pat įteikė klebonui kun. Bernardinui ir mokytojams po knygą, o kitiems kitokias dovanėles.

Be to, komitetas talentingiems mokiniams paskyrė 4 premijas. Tačiau komisija iš keturių sudarė šešias. Bet kadangi talentų buvo daug, tai visiems neužteko. Atsirado tėvų, kurie paaukojo po keletą dolerių. Tada visi gavo po premiją ir buvo patenkinti.

Tėvų komitetas visus dalyvius pavaišino kavute ir įvairiais skanumynais. Tam vadovavo M. Stankienė.

Pažymėtina, kad lituanistinė mokykla mokslo metų užbaigimo proga išleido vienkartinį leidinėlį "Plunksna", kuriame atsispindi vien tik mokinių kūryba -- trumpi vaizdūs rašinėliai, pasakaitės ir kitokie įvairumai.

Leidinėlį redagavo mokyt. Bronius Krokys, viršelį piešė ir iliustravo Danutė Krokytė, atspausdino inž. Vaidevutis Draugelis. (jm)

JAUNIMO DEMONSTRACIJŲ ATGARSIAI

Clevelando dienraštis, Plain Dealer, gegužės 25 d. atsiliepė į Jaunimo Žygio komiteto prašymus įdėdamas vedamąjį, "Laisvė gyva prie Baltijos", (Freedom Stirs on the Baltic), Pagal jį lengviausias būdas Sovietų Sąjungoje sutvarkyti žmogų, kuris valdžiai nepatinka, yra uždaryti jį į beprotnamį. Tačiau Romo Kalantos mirties ir tūkstančių protesto parašų į psichinius nukrypimus suvesti neįmanoma. Nors Lietuva prieš 28 metus buvo priversta būti Sovietų respublika, dar ir šiandieną jos jaunimas tebėra suimdinėjamas dėl laisvės troškimo.

Tas pats dienraštis, gegužės 26 d., žinią apie Kauno įvykius pakartojo ir papildė. Dirva, Draugas ir Naujienos Clevelando jaunimo demonstraciją aprašė pirmuosiuose puslapiuose, iškeldami greitos reakcijos vertę.

Gegužės 28 d. abu Clevelando dienraščiai, penkiolikos rinktinių (24 radio stočių) sekmadienio programų tarpe, iškėlė Tėvo Gedimino Kijausko pusės valandos pasikalbėjimą apie religijos persekiojimą Lietuvoje, (šalia basebolo, dviejų programų apie Izraelį ir prez. Nixono kalbos rusų tautai). Tiksliais ir išsamiais atsakymais į klausimus T. Gediminas Kijauskas pristatė amerikiečiams tikrąją dabarties Lietuvą. Baigdamas pokalbį, programos vedėjas atkreipė klausytojų dėmesį, kad tai yra ne vieno žmogaus, bet visos tautos duodama pamoka, kaip reikia branginti savo tikėjimą.

Taip pat dar galima paminėti, kad pirmadienio demonstracijai pasibaigus, jaunimas dalino informacinę literatūrą mokyklose bei universitetuose ir vėl buvo atvykęs į miesto centrą antradienio bei trečiadienio vidudienį. (k)

Žiūrėkit ką jūs galite nupirkti už dolerį

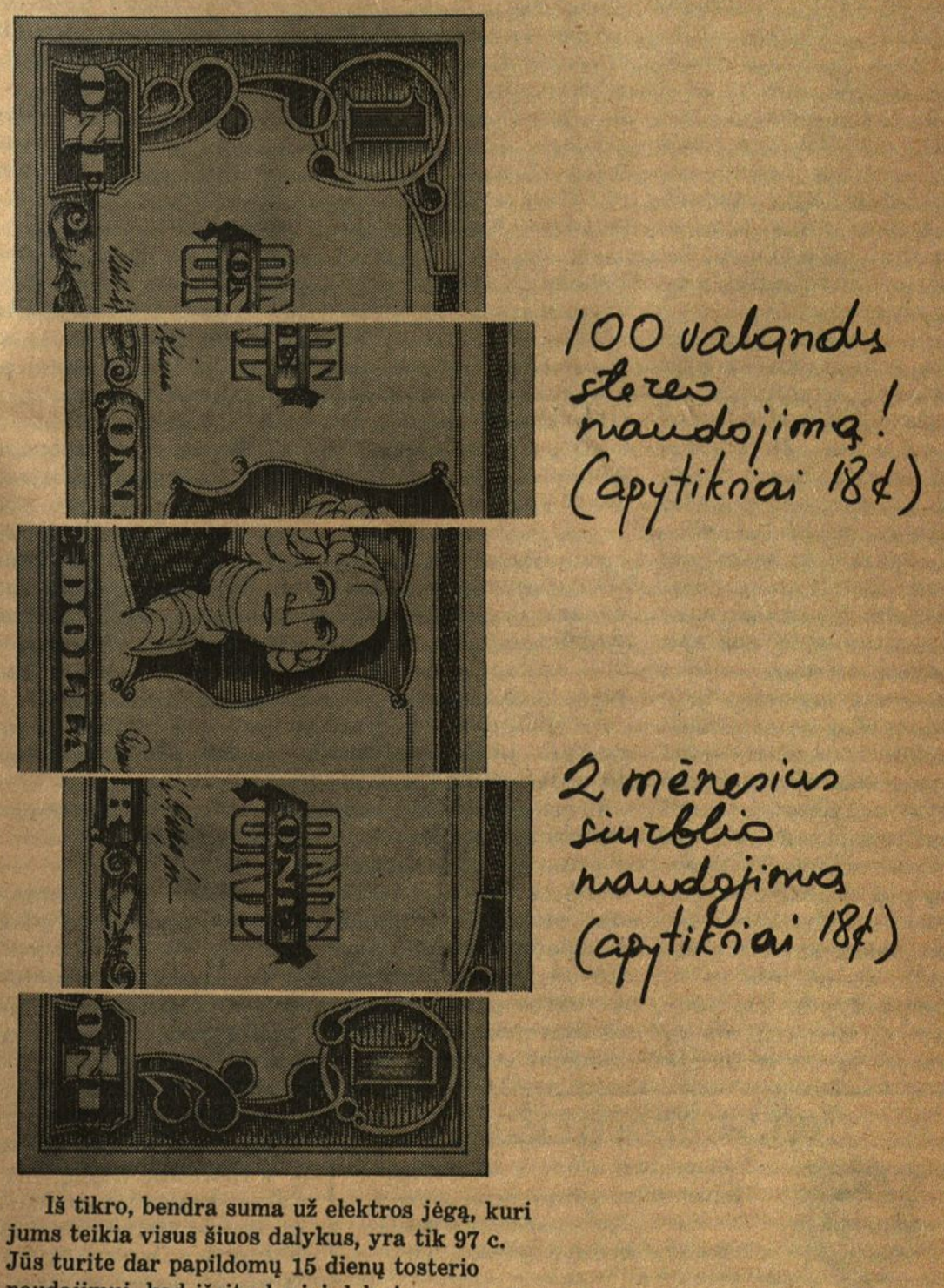

Iš tikro, bendra suma už elektros jėgą, kuri jums teikia visus šiuos dalykus, yra tik 97 c. Jūs turite dar papildomų 15 dienų tosterio naudojimui, kad išeitų lygiai doleris. Ar galite pagalvoti apie geresnį pirkinį už dolerį?

* Visos kainos yra apskaičiuotos bazuojantis mėnesiniu naudojimo vidurkiu, remiantis The Illuminating Company's bendra gyventojų darbotvarke.

The ILLUMINATING Company
An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

BIRŽELIO IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos okupacijos - tragingųjų birželio įvykių minėjimas įvyksta Clevelande sekmadienį, š.m. birželio mėn. 11 d. sekančiai:

10:30 val. ryte Š. Mišios už pavergtą Lietuvą -- Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje.

Kapų puošimo dieną, praeitą sekmadienį, gegužės 21 d., ALTS-gos ir LVS Ramovė Clevelando skyrių nariai buvo nuvykę į Knollwood mauzoliejų prie Lietuvos prezidento Antano Smetonos kapo padėti gėlių vainiką. Ta proga susirinkusiųjų vardu žodį tarė Vilties draugijos valdybos pirm. A. Laikūnas ir buvo sugiedota "Lietuva brangi..."

Thomas W. Lippitt, žymus dešiniųjų grupių veikėjas bei labai aktyvus antikomunistinėje veikloje, kandidatas į JAV Kongresą, kalbės Lietuvos okupacijos -- tragingųjų birželio įvykių minėjime Clevelande, sekmadienį, birželio 11 d.

12 val. iškilmingas minėjimas Šv. Jurgio parap. salėje. Kalbas pasakys LKDS Centro Komiteto pirm. Algirdas Kasulaitis ir American Independent Party kandidatas į JAV Kongresą Thomas Lippitt.

Himnus sugiedos ir trumpą meninę dalį atliks LTM Čiurlionio Ansamblis, vadov. muz. A. Mikulskio.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis pamaldose ir minėjime. Visa Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti.

Minėjimas nebus ilgas, truks apie vieną valandą.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• VLADAS BACEVIČIUS, Dirvos foto bendradarbis, stipraus širdies smūgio ištiktas, išgulėjęs dvi savaites ligoninėje, grįžo į namus ir dar kurį laiką bus gydytojo priežiūroje.

• JUZĖ IR JONAS DAUGĖLAI, atostogauja Floridoje p. Tomkų vasarvietėje, siunčia linkėjimus ir rašo, kad paskutinieji įvykiai Lietuvoje visus lietuvius Floridoje sujaudino. Vietinis laikraštis The Miami Herald įsidėjo platų straipsnį pavadintą "Lithuania still wants freedom".

REIKALINGA BANKUI TARNAUTOJA

Superior Savings and Loan Association 185 gatvės skyriui reikalinga tarnautoja prie kasos langelio mokanti lietuvių kalbą.

Kreiptis į P. Šukį, Superior Savings and Loan Association, 798 E. 185 St., tel. 481-8552.

• SLA 14 KUPOS narių susirinkimas įvyks birželio 5 d. 6:30 v.v. Lietuvių namuose, 877 E. 185 St. Bus aptariami SLA Seimo Floridoje, birželio 26-30 d. reikalai ir pageidavimai skirtiems atstovams. Į SLA Seimą sutarta pasiųsti atstovauti Vytautą Braziulį, Joną Daugėlą, Stasį Gražulį ir Povilą Šukį.

• JAMES V. STANTON Kongreso atstovas, painformuotas apie Romo Kalantos gyvybės auką dėl Lietuvos laisvės ir atsakydamas į Tėvynės Garsų radijo vedėjo kreipimąsi, pasiuntė šio turinio telegramą JAV prezidentui:

"In your talks with Soviet leaders please employ influence of our government in behalf of Lithuanian people. Since beginning of World War II, these brave independent people have been denied right to control own affairs. In their efforts for freedom, currently reaching critical stage, they deserve our support".

Tėvynės Garsų vedėjas J. Stempužis kreipėsi į senatorius Robert Taft, jr., Wm. B. Saxbe ir Kongreso atstovus -- James V. Stanton ir Charles A. Vanik.

• GEO. V. VOINOVICH apskrities kontrolierius, ragina visus iki birželio 5 dienos užpildyti nuosavybės mokesčiams sumažinti pareiškimus pagal vad. Homestead aktą. Pirmadienį, birželio 5, nuo 8 val. 30 min. iki 4 val. 30 min. p.p. pareiškimus galima užpildyti Apskrities kontrolieriaus įstaigoje 315 k., 1219 Ontario, County Administration Bldg.

Pareiškimus gali paduoti visi nuosavybių savininkai, sulaukę 65 metų amžiaus ir kurių metinės pajamos neviršija 8000 dol. Pareiškimų blankus ir informaciją galima gauti Lietuvių namuose, 877 E. 185 St.

PARDUODAMI 3 NAMAI

Prie E. 185 St., netoli naujų Lietuvių Namų. 200 pėdų pločio sklypas iš gatvės, pačiame lietuvių apgyventame centre, prekybinėje zonoje, parduoda individualiai savininkai. Suinteresuotus prašome skambinti vakarais nuo 4 iki 8 val. tel. 486-6540. (41-46)

Grupė clevelandiečių aplankę ALTS-gos garbės nario a.a. K. Karpiaus kapą Knollwood kapinėse. Ta proga ALTS-gos Clevelando skyr. pirm. J. Mockus padėjo gėlių puokštę.

E. 185 ST. RAJONE

parduodamas namas 3 miegamųjų, kolonialinis. Atnaujinta vonia ir virtuvė su kambarėliu. Nauji antriniai langai. Dviejų aukštų dvigubas garažas. 10 pėdų pločio įvažiavimo kelias. Didelis salionas ir valgomasis. Maloni kaimynystė. Prašo virš dvidešimt. Tel. 531-2554 19511 Kildeer Ave., Cleveland, Ohio 44119. (41-45)

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

• **Perkant ar parduodant namus,** prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį tel. 531-2211.**

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.**

KNITTER MECHANIC
CIRCULAR OR FLAT MACHINES

THE LION KNITTING MILLS CO.
3256 W. 25th
CLEVELAND, OHIO

WANTED 1ST CLASS SKILLED
ALUMINUM EXTRUSION DIE REPAIRMAN

Kawneer Company of Harrisonburg, Virginia, has an opening for an experienced die repairman. This experience must be in aluminum extrusion. We offer an outstanding benefit program and a starting salary commensurate with experience and ability. We are located in the beautiful Shenandoah Valley of Virginia. Write, giving experience and salary requirements.

KAWNEER-AMAX
P. O. Box 403
Harrisonburg, Virginia 22801
An Equal Opportunity Employer
(41-47)

Ohio lietuvių gydytojų draugijos nariai su šeimomis kapų puošimo dieną aplankė Clevelande Visų Sielų kapinėse palaidotų gydytojų Ramanausko, Sukarevičiaus, Kesiūnaitės ir Vaitėno kapus, papuošdami gėlėmis.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykit arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki $20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 361-1763
936 East 185th Street 531-7770

Summer Studies

in the Heart of the Finger Lakes at*

ITHACA COLLEGE

Graduate and Undergraduate Programs

For more information about the new campus, summer programs and recreation activities at Ithaca College . . .

WRITE: Director, Summer Sessions, Ithaca College, Ithaca, N.Y. 14850.

SESSIONS:
June 5th
June 26th
July 3rd
July 10th
July 24th

Social Science
Fine Arts
Radio-TV
Drama
Natural Science
Music
Athletics
Film
Humanities
Exhibits
Theatre
Cinematography
Health
Recreation
Work Shops
Communications Arts

ALSO
Summer Repertory Theatre

* *Summer Recreation at its Finest.*

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALTS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos rytinio pakraščio skyrių suvažiavimas įvyks š.m. birželio 4 dieną, ll skyriaus pirm. J. Siruso sodyboje, Stockton, New Jersey.

Pradžia ll val. ryto.

Programoje pranešimai, diskusijos.

Nariai kviečiami dalyvauti su šeimomis.

• DRAUGAS, lietuvių katalikų dienraštis Chicagoje, praeitą sekmadienį minėjo 60 metų sukaktį, kai persikėlė iš Wilkes Barre, Pa. į Chicagą. Pirmuoju Draugo redaktoriumi buvo kun. Antanas Kaupas. Ilgiausiai, net 40 metų, Draugą redagavo Leonardas Šimutis. Šiuo metu redakciniam kolektyvui vadovauja kun. Pr. Garšva.

• VYSK. V. BRIZGYS praves iškilmingas pamaldas Washingtone birželio 4 dieną, 4 val. po pietų Tautinėje Šventovėje (National Shrine), prisiminti prieš 31 metus įvykdytus lietuvių trėmimus į Sibirą.

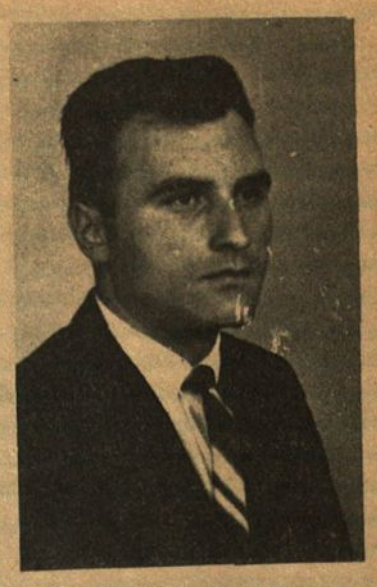

• BRONIUS NEMICKAS, federalinės valdžios (U. S. Geological Survey) hidrologas ir New Jersey valstijoje vykdomų giliųjų podirvio vandens šaltinių (atsargų) tyrinėjimo vadovas, š.m. gegužės 6-7 d. išlaikė pagrindinius hidrologijos daktaro egazminus New Jersey valstybinio Rutgers universiteto geologijos fakultete.

Doktorantas Nemickas rengia disertaciją taip pat podirvio vandens tyrimo srityje.

• REMIGIJOS J. VALAITIS, Draugo administratorius, po trumpos ligos nuo širdies smūgio, gegužės 25 d. miré Chicagoje, sulaukęs 65 metų amžiaus.

Velionis buvo N. Lietuvoje Kaune Žaibo spaudos bendrovės vienas steigėjų ir jos direktorius. Atvykęs į JAV tuoj įsijungė į Draugą, visą laiką dirbo administracijoje.

• VIKTORAS ALGIRDAS DEKSNYS baigė Villanovos Universitetą, Villanova, Pa. gegužės 16 su bachelor of science ir mathematics. Jis priklausė matematikos klubui, aktyviai dalyvavo krepšinyj ir buvo studentų "intermural staff" narys.

Birželio 19, V. Deksnys, pradeda tarnybą Prudential Ins. Co., Central Atlantic Home Office, Ft. Washington, Pa., group ins. dept.

Viktoras yra Jono ir Stefanijos Deksnių sūnus iš Vineland, N.J.

• A.A. VACLOVO BAGDONO atminimą pagerbiant, Lietuvių Tautiniams Namams Chicagoje aukojo Valentina ir dr. Pranas Mažeikai.

ĮSPŪDINGA LOS ANGELES LIETUVIŲ DEMONSTRACIJA

Pirmoji žinia apie Kauno jaunuolio Romo Kalantos susideginimą Kaune, miesto parke, protestuojant prieš rusų okupaciją, pasiekė Los Angeles lietuvius sekmadienį, gegužės 21 d. rytą. Žinia buvo perduota per radiją.

Popietinės ir vakarinės televizinės programos, kronikų skyriuose, tai baisiai naujienai suteikė konkretumą. Televizijos ekranuose pasirodė Lietuvos žemėlapiai, nurodyta Kauno vieta. Pranešta, kad JAV nepripažįsta Pabaltijo okupacijos. Pasakyta, kad Romas Kalanta viešai susideginо miesto sode, aukodamas savo gyvybę protestui pareikšti prieš sovietinę vergiją.

Buvo suteiktos trumpos žinios apie jo laidotuves, apie tai, kad laidotuvėse dalyvavo tūkstančiai jaunuolių. Laidotuvės pasibaigusios konfliktu su milicija. Brežnevas atskraidino parašiutininkų desantus, kurie mušė ir tramdė lietuvius jaunuolius Kauno gatvėse ir masiniai grūdo juos į kalėjimus.

Lietuviai spontaniškai nutarė demonstruoti prie Federalinio pastato, kur yra Federalinės valdžios prie Kalifornijos valstybės atstovo įstaiga. Nutarta painformuoti Federalinės valdžios atstovą apie Kauno įvykį ir reikalauti, kad prezidentas R. Nixonas, dabar esąs Maskvoje, būtų skubiai apie tai painformuotas.

Inž. U. Kubiliaus vadovaujamieji jaunuoliai visą naktį ruošė plakatus. Radijo stotys ir televizijos kanalai buvo pakviesti stebėti demonstraciją, kuri paskirtą pirmadienį, gegužės 22 d. ll-13 valandą.

Ankstyvoji milžiniško "Los Angeles Times" dienraščio laida, kurio tiražas yra vienas milijonas dvidešimt šeši tūkstančiai pirmame puslapyje ir pasaulinės sensacijos didumo raidėmis pranešė: RUSS QUELL RIOT, *Hundreds arrested in Lithuania*. Dienraščio korespondentas Maskvoje -- Murray Seeger -- dviejų skilčių tekste, pirmame puslapyje atpasakojo milijonams skaitytojų apie Romo Kalanto susideginimą laisvės vardu ir tą susideginimą sekusius įvykius, parašiutininkus, areštą ir terorą.

Kitas dienraštis, kelių šimtų tūkstančių tiražo Herald-Examiner aprašė įvykį ketvirtame savo rytinės laidos puslapyje.

Demonstraciją parengė pagrindinės lietuvių jungtinės organizacijos. Tačiau liūto dalis atiteko jaunimo akcijai. Demonstracijos atsišaukimai, dalinami publikai, pasirašyti: Lithuanian American Youth Council. Eisenoje protarpiais dalyvavo nuo 200 iki 500 asmenų. Buvo 50% jaunimo. Įvairaus ir tinkamo turinio plakatai. Kai kurie nešiojo netgi Los Angeles Times dienraščio pirmąjį puslapį, kur buvo stambiomis raidėmis skelbiama apie sovietinį terorą ok. Lietuvoje. Plakatų buvo daug, eisena įspūdingai pripildė plačius šaligatvius prie Federalinio pastato. Demonstracija labai vykusiai susiderino su televizijos pranešimais iš vakardienos, su rytine spaudos naujiena.

Kaipo demonstracijos vadovybės atstovai į Federalinės valdžios atstovo įstaigą nuėjo klebonas prelatas kun. Jonas Kučingis, JAV Lietuvių Bendruomenės CV atstovas inž. Antanas Mažeika ir Jaunimo akcijos vadovas inž. Uogintas Kubilius. Jie buvo maloniai priimti. Atstovas buvo painformuotas apie Kaune vykstanti terorą, apie Amerikos lietuvių protestą prieš sovietinį smurtą ok. Lietuvoje ir paprašytas, per Valstybės Departamentą, tuč tuojau painformuot apie tai Maskvoje esantį JAV prezidentą.

Šie pageidavimai pažadėta tuč tuojau įgyvendinti. Be to, tokius pranešimus Valstybės Departamentas įtraukia į savo biuletenį ir išplatina visoms pasaulyj esančioms JAV pasiuntinybėms. Buvo ir įteikta demonstracijos platinamoji rezoliucija: Support Lithuania's Fight For Freedom. Čia stipriais žodžiais pareikštas protestas prieš Brežnevo parašiutininkus, žudančius lietuvius Kauno gatvėse.

Tą pat dieną, tiesiog į JAV ambasadą Maskvoje nusiųsta daugybė telegramų reikalaujančių prezidento Nixono dėmesio įvykiams Kaune.

Kitą dieną spaudoje buvo demonstracijos nuotraukos.

Televizija parodė nepaprastą dėmesį. Demonstraciją nufilmavo visi televiziniai kanalai. Interview davė inž. U. Kubilius, sutrauktai nusakydamas demonstracijos siekius. Televiziniu tinklu pranešimai ir spaudos skiltys savaime sudramatino šios demonstracijos pobūdį ir pristatė lietuvius ypatingai impozantiškai. Ilgose demonstrantų eilėse buvo matyti ir mažus vaikučius, nešančius plakatus apie dėl laisvės susideginusį jaunuolį lietuvį! Žiūrovams šios demonstracijos vaizdai neblykstels, kaip tuščia, kasdienių smulkmenų kronika. Demonstracija buvo rodoma visų kanalų (jų septyni) nuo 4 val. po pietų iki vidurnakčio.

Kiek buvo tos demonstracijos žiūrovų per televiziją? Iš pasikalbėjimo su TV atstovais, jie apskaičiuoja, kad žiūrovų galėjo būti iki ... šešių milijonų! (Tai neįskaitant dar milijoninių tiražų spaudinius). Los Angeles mieste ir jo apylinkėje gyvena per dešimt milijonų gyventojų, kurie naudojasi televizijos ir spaudos informacijomis.

Lietuviai ir toliau raginami siųsti telegramas arba rašyti laiškus Valstybės Departamentui dėl Romano Kalantos susideginimo dėl laisvės. Taip pat reikia rašyti padėkos laiškus spaudiniams ir televizijos stotims, taip atvirtai ir jautriai pavaizdavusioms lietuvių tautos tragediją.

(kor.)

SAY . . .

COULD THIS BE YOU?

IF . . .
You desire to live very closely associated with Jesus in the Blessed Sacrament . . .
AND . . .
would like to help provide mission churches with all they need . . .
IF . . .
You would like to be a trained CCD teacher & interested in retreat work . . .
IF . . .
You would like to visit the sick poor and prepare them to receive the Sacraments . . .
IF . . .
You would like to live for Christ in a family that is up-to-date, vital and energetic . . .
IF . . .
You can accept the challenge of Love to live a life of love.
THEN . . .

This could be you!

Religious of the Eucharist
2907 Ellicott Terrace, N.W.
Washington, D. C. 20008
Phone: (202) 966-3111

NASTAZIJĄ IR BALĮ GAIDŽIŪNUS,

MIRČIAI PASIŠAUKUS JŲ BRANGIĄ MOTINĄ IR MIELĄ UOŠVĘ

Magdaleną Eidukevičienę,

LABAI UŽJAUČIAME.

VALERIJA IR BRONIUS NEMICKAI

MIRUS INŽINIERIUI - ARCHITEKTUI

VAIDOTUI JAKUI,

ŠIRDINGĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIAM VELIONIO ŽMONAI DANUTEI, MOTINAI SOFIJAI, BROLIUI RIMUI, SESUTEI RŪTAI, UOŠVIUI A. KAUNUI BEI VISIEMS VELIONIO GIMINĖMS

GENOVAITĖ IR ANTANAS DIRŽIAI
IR
ONA MILMANTAVIČIENĖ

BUVUSIAM ČIURLIONIEČIUI

BRONIUI KAVALIŪNUI

AUSTRALIJOJE MIRUS, JO ŠEIMAI, BROLIUI ANTANUI, ČIURLIONIO ANSAMBLIO GARBĖS NARIUI SU ŠEIMA IR BROLIUI VIKTORUI SU ŠEIMA -- KAUNE LIŪDESIO VALANDOSE REIŠKIAME GILIAUSIĄ UŽUOJAUTĄ.

L. T. M. ČIURLIONO ANSAMBLIS

BRANGIAI MOTINAI

A.A.

ANTANINAI ANDRIULIENEI

MIRUS, JOS DUKRAI JANINAI IR VYTAUTUI PESECKAMS, JŲ ŠEIMAI IR KITIEMS ARTIMIESIEMS UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ CHICAGOJE VALDYBA

WANTED EXPERIENCED
CORE MAKER
FOR SAND FOUNDRY
Must be experienced for jobbing type work. Steady employment, paid Holidays, paid vacation, paid hospitalization, and retirement program.
APPLY
PROCESS FOUNDRY CO.
1537 TEMPLE, DETROIT, MICH.
313-961-3225
(39-46)

Dalyvaukime IV Tautinių Šokių Šventės bankete ir linksmai praleiskime laiką

Banketas įvyks AMPHITHEATRE patalpose, liepos 2 d. Chicagoje, tik kitoje salėje tuoj po šokių *šventės programos. Banketo* metu bus pagerbti šokių grupių vadovai. Šokiai vyks dvejose salėse ir linksmins du garsūs orkestrai. Bilieto kaina 12.50 dol. asmeniui. Bilietus užsisakant iš tolimesnių vietovių, siųsti Money order -- Lith. Folk Dance-Banquet, adresu: Sofija Džiugienė, 7240 S. Mozart Street, Chicago, Ill. 60629 arba Marginiai, 2511 W. 69th Street, Chicago, Ill. 60629, pridedant voką su savo adresu ir pašto ženklu.

Norint gauti daugiau informacijos bilietų ar Banketo reikalu, skambinti kom. pirm. S. Džiugienei, tel. (312) 925-3682 nuo 5 val. vakaro darbo dienomis ir šeštadieniais bei sekmadieniais.

KVIEČIAME PRALEISTI SAVO ATOSTOGAS PIETINĖS NEW JERSEY ATLANTO PAKRAŠČIO GRAŽIAME KURORTE

OCEAN CITY

MŪSŲ VASARNAMYJE. KAMBARIAI SU TEKANČIAIS VANDENIMIS KAINUOJA TARP 45 DOL. ir 60 DOL. SAVAITEI DVIEMS ASMENIMS. ŠEIMYNIŠKA NUOTAIKA, ŠVARUS IR RŪPESTINGAS PATARNAVIMAS. ATIDARI NUO GEGUŽĖS PABAIGOS IKI RUGSĖJO PABAIGOS

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave., Ocean City, New Jersey 08226
Telefonai: 399-9871, Privatus 399-1221
Area Code 609

NAUDOKITĖS PROGA — SKRISKITE PAPIGINTA KAINA Į LIETUVĄ RUDENĮ IR ŽIEMĄ

Walter Rask-Rasčiausko vadovaujamas American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas ir tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo keliones tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar yra kelios vietos sekančiose ekskursijose:

CHICAGA-NEW YORK SPALIO MĖN. 2 D. —
15 dienų kelione,
iš New Yorko $660.00 + tax,
iš Chicagos $760.00 + tax*
11 dienų Lietuvoje.

PRALEISKITE KALĖDAS IR NAUJUS METUS LIETUVOJE.

CHICAGA-NEW YORK GRUODŽIO MĖN. 21 D. —
14 dienų kelionė
iš New Yorko $660.00 + tax,
iš Chicagos $760.00 + tax*
11 dienų Lietuvoje.

*Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų kreipkites į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Telefonas (312) 238-9787

Jei planuojate bet kur keliauti — kreipkites pas mus. Paruošiame kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas vizas.